

Fredagen den 14 december

Kl. 09.00–12.51

---

§ 1 Prövning av förslag till statsminister

*Prövning av förslag
till statsminister*

Anf. 1 TALMANNEN:

Riksdagen ska enligt 6 kap. 4 § andra stycket regeringsformen pröva ett förslag till ny statsminister inom fyra dagar. Förslaget ska enligt 11 kap. 3 § andra stycket riksdagsordningen bordläggas två gånger.

Jag lämnade onsdagen den 12 december förslaget att Stefan Löfven, Socialdemokraterna, ska utses till statsminister. Stefan Löfven har uppgett att han avser att bilda en regering som består av företrädare för Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Förslaget har nu bordlagts två gånger och ska prövas vid dagens sammanträde.

Anf. 2 ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Sverige står i en osäker omvärld inför en möjlig lågkonjunktur och ett uppenbart klimathot. Vi har fortsatt problem med kriminalitet och skjutningar. Välfärden har enorma investeringsbehov. Samtidigt har arbetslösheten sjunkit kraftigt. Sysselsättningen är ledande i Europa. Svensk ekonomi står stark. Vi har stora möjligheter att ta oss an utmaningarna framför oss, men då behöver Sverige en handlingskraftig regering. Sverige behöver samlas, snarare än splittras.

Det har nu gått tre månader sedan valet. Det var ett val som hade det högsta valdeltagandet på 33 år. Väljarna har sagt sitt, och de har rätt att förvänta sig att vi som sitter i denna kammare ska kunna hantera resultatet. Om vi ska fortsätta bygga ett tryggare Sverige med fler poliser och en bättre sjukvård och om vi ska få en jämlik skola med goda resultat och kunna investera i vägar, bredband och service i hela landet behöver vi en regering med förmåga att förhandla och kompromissa.

Men det finns också saker som vi inte ska kompromissa om. Sverigedemokraterna är ett nationalistiskt och populistiskt parti. De utgör i grunden ett hot mot vår liberala demokrati. En majoritet av riksdagens partier har därför tydligt deklarerat: Vi samarbetar inte, vi förhandlar inte och vi stöder inte en regering som gör sig beroende av Sverigedemokraterna.

Stefan Löfven är som ledare för det klart största partiet och med stöd av det största regeringsunderlaget den naturliga regeringsbildaren. Men vi har hela tiden varit tydliga med att blockpolitiken nu måste brytas. Ska det komma en regering på plats behövs mer samarbete och mindre polarisering.

Under de gångna veckorna har konstruktiva förhandlingar ägt rum då alla parter både givit och tagit. Vi beklagar att vi hittills inte nått en överenskommelse över blockgränsen. Vår dörr står dock fortfarande öppen. Om en ny S-MP-regering tolereras av riksdagen i dag kommer den att vara fortsatt inriktad på samarbete med i första hand Centerpartiet och Liberalerna.

Vi vet att om man leder en minoritetsregering måste man kompromissa. För att fortsätta rusta Sverige för framtiden och hantera kommande utmaningar är det vår övertygelse att Stefan Löfven är den som har bäst förutsättningar att leda en stabil och handlingskraftig regering. Den socialdemokratiska riksdagsgruppen kommer därför i dag att rösta ja till Stefan Löfven som statsminister.

(Applåder)

Anf. 3 TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Moderaternas riksdagsgrupp kommer i dag att rösta nej till Stefan Löfven som statsminister. Det är i linje med vad vi har lovat våra väljare i höstens val, och det stöds av valresultatet. Det finns bättre och naturligare alternativ som regeringsbildare.

För snart tre månader sedan röstade vi bort den regeringskonstellation som i dag står inför riksdagens kammare. Det var en bekräftelse av väljarnas beslut den 9 september. Inget har vare sig sakpolitiskt eller parlamentariskt förändrats sedan dess. Det är ändå naturligt att Stefan Löfvens idé om en regeringsbildning nu prövas. Det är lika naturligt att vi röstar nej.

Moderaterna har i regeringsbildningsprocessen presenterat möjliga vägar framåt. Det kommer vi att fortsätta att göra. Vår grundläggande uppfattning är att det finns möjligheter att bilda en regering grundad i Alliansens gemensamma reformagenda och i den gemensamma politik som formats i hägnet av allianssamarbetet. Vi har presenterat olika förslag till hur en sådan regering kan se ut och under vilka förutsättningar den skulle tillträda.

Sverige står inför stora och svåra samhällsproblem: gängkriminaliteten, vårdköerna, skolmisslyckandet, segregationen och utanförskapet samt EU:s lägsta tillväxt per person. Sverige behöver en regering, men Sverige behöver också *rätt* regering. Det behövs en regering med en politik som kan både ta tag i samhällsproblemen och ta till vara Sveriges alla möjligheter. En ny regering bestående av Socialdemokraterna och Miljöpartiet kommer inte att ha vare sig förmågan eller viljan att göra detta.

Vi moderater har i handling visat att vi tar ansvar för Sverige. Det gjorde vi senast i onsdags genom att rösta fram en statsbudget genom vilken man kan börja ta tag i de stora reformbehov som finns. Det kommer vi att fortsätta att göra. Moderaterna kommer i dag därför att rösta nej till talmannens förslag att utse Stefan Löfven till statsminister.

(Applåder)

Anf. 4 ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Sverige behöver en regering. Vi behöver en regering som genom liberala reformer stärker svensk konkurrenskraft, styr mot en fortsatt grön omställning med sänkta utsläpp och en bättre miljö, förbättrar integrationen och skapar trygghet i hela landet med såväl en stark rättsstat som ett starkt försvar och en närmare vård. Vi behöver en regering som

har en förmåga att genomföra liberala strukturreformer för fler jobb, en bättre integration, fler bostäder och fler och växande företag. Vi behöver en regering som inte tummar på jämställdhet och medmänsklighet, utan en regering som försvarar grundläggande värderingar.

Det har nu gått mer än tre månader utan att Sverige har en ny regering. Centerpartiet har målmedvetet under dessa tre månader arbetat för en lösning på regeringsfrågan där Alliansen kan hålla ihop, där varken Sverigedemokraterna eller Vänsterpartiet får inflytande över en ny regerings politiska inriktning och där samarbete kan ske över blockgränsen.

Direkt efter valet fick vi med oss de andra allianspartierna på att rikta en inbjudan till Socialdemokraterna om att samarbeta med en alliansregering. Samtal fördes, men Socialdemokraterna sa nej.

När jag utsågs till sonderingsperson prövade jag ett flertal olika regeringsalternativ där Alliansen kunde hålla samman i blocköverskridande lösningar. Även dessa regeringsalternativ blockerades då av att andra partier sa nej.

Efter månader av fruktlösa försök att få till en ny regering bröt Centerpartiet dödläget för några veckor sedan. Då inget annat parti flyttat sig ur sin fastlåsta position valde vi att överväga att släppa fram Stefan Löfven om Socialdemokraterna kunde acceptera en tydlig liberal reformpolitik som vi konkretiserat i en kravlista. Seriöst och noggrant gick vi igenom våra krav tillsammans med Socialdemokraterna under ett flertal dagar. Dessvärre möttes vi av otydliga och otillräckliga svar när de svarade på vår kravlista.

Trots det valde vi att ge Socialdemokraterna en sista chans att ta vår utsträckt hand för blocköverskridande samarbete genom att gå in i skarpa förhandlingar. Att inleda förhandlingar med Socialdemokraterna om ett budgetsamarbete är ett stort steg för Centerpartiet.

Det genombrott som Centerpartiet och Liberalerna stod för genom att öppna för förhandlingar om sakpolitik med Socialdemokraterna för att se om vi på detta sätt kunde ge Sverige en lösning på regeringsfrågan innebär de enda stora positionsförändringar som skett under hösten. Under fem dygn arbetade jag och Centerpartiet dag som natt för att ett sådant samarbete skulle kunna komma till stånd. Vi har suttit i otaliga samtal med Socialdemokraterna, Liberalerna och Miljöpartiet.

Tyvärr höll inte resultaten för ett samarbete. Förhandlingar handlar om att ge och ta, om att kunna kompromissa för att komma framåt, men tyvärr mäktade inte Socialdemokraterna med att möta oss utan sa nej till våra förslag på reformer. Tyvärr mäktade inte heller Socialdemokraterna med att klippa bandet till det forna samarbetet med Vänsterpartiet för att gå i en mer liberal och mittenorienterad riktning.

Det är genuint sorgligt att vi inte kunde uppnå samsyn vad gäller de genomgripande liberala reformer som Sverige behöver. Jag hade hoppats att det skulle finnas en större insikt hos Socialdemokraterna om detta.

De krav på reformer som Centerpartiet ställt handlar om en mer öppen och flexibel arbetsmarknad och bostadsmarknad för fler jobb, bättre integration och fler bostäder. De handlar om reformer på skatteområdet och bättre villkor för landsbygden och miljön.

Framsteg har uppnåtts i en rad sakfrågor, men det kvarstår alltför stora skillnader för att Centerpartiet ska kunna medverka till att Stefan Löfven

släpps fram som statsminister. Vi har därför beslutat att rösta nej till Stefan Löfven i dagens statsministeromröstning.

Jag och Centerpartiet ville verkligen att dessa samtal skulle leda till något konkret. Jag beklagar att Socialdemokraterna inte har tagit den möjlighet till samarbete som vi erbjudit.

Nu har Centerpartiet prövat alla möjligheter under flera månader. Vi har varit konstruktiva, kompromissvilliga och beredda att inta en ny position när andra partier stått fastlåsta. Nu måste också andra partier ta ansvar för att Sverige ska få en ny regering.

(Applåder)

Anf. 5 JAN BJÖRKLUND (L):

Herr talman! Sverige behöver en stabil och handlingskraftig regering, inte minst inför en annalkande lågkonjunktur.

Valresultatet innebär en risk att ytterkantpartierna Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet får stor politisk makt om de ges en vågmästarställning i riksdagen. Om detta ska undvikas måste partierna i mittfältet samarbeta med varandra.

Att vi liberaler varit beredda att ta detta steg till ett blocköverskridande samarbete beror inte på att vi skulle vara särskilt förtjusta i den politik Socialdemokraterna och Miljöpartiet fört de senaste fyra åren. Vi har varit starkt kritiska till många inslag i den rödgröna regeringens politik. Ett blocköverskridande samarbete skulle kräva att de hittillsvarande två regeringspartierna flyttar sig ordentligt in mot mitten, utifrån sitt perspektiv gör en högersväng och är beredda att acceptera liberala reformer på en lång rad områden.

Jag begärde ett mandat av vår riksdagsgrupp och vår partistyreelse att få förhandla fram både en överenskommelse om en budget för 2019 och en politisk överenskommelse för en lösning på regeringsfrågan. Jag fick ett sådant mandat.

I förra veckan förde vi skarpa förhandlingar i en mittenkonstellation bestående av fyra partier. Alla dessa fyra partier behövs för att nå ett tillräckligt antal mandat i denna kammare. Syftet var att kunna bilda ett nytt samarbete som tar ansvar för Sverige och därmed utestänga ytterkantpartierna från politisk maktutövning i vågmästarställning. I ett starkt polariserat politiskt klimat i Sverige hade också ett samförstånd i mitten kunnat verka sammanhållande i vårt land.

Denna mittengruppering har dock som alla vet inte lyckats bli fullt enig om det politiska programmet. Skillnaderna i synsätt i olika frågor var dessvärre för stora mellan olika partier. Som alla har kunnat läsa i medierna om diskussionerna på Liberalernas slutna interna möten har många i vårt parti tyckt att förhandlingsresultatet varit bra ur Liberalernas synpunkt, medan andra varit kritiska. Vi är ett mycket transparent parti. Hade resultatet godkänts av de fyra partierna hade Liberalerna med flera partier i dag varit beredda att trycka på gul knapp och se till att Sverige fått en ny regering.

Tyvärre föreligger vid dagens omröstning inte förutsättningar för ett fungerande mittenstyre. Vi röstar nej till talmannens förslag, inte för att vi är emot en mittenlösning – tvärtom hade den varit välkommen – utan för att en sådan lösning just nu inte går att åstadkomma.

(Applåder)

Anf. 6 MATTIAS KARLSSON i Norrhult (SD):

Herr talman! Den förra mandatperioden kommer att gå till historien på grund av den oskicklighet och brist på ansvar som präglade regeringen. En del propositioner fick dras tillbaka för att de var så illa förberedda. Andra propositioner var så illa utformade att domstolarna inte kunde implementera dem. Ingen regering har någonsin fått så omfattande och skarp kritik från Lagrådet. Aldrig tidigare har en statsminister blivit anmäld till konstitutionsutskottet på grund av brister i tjänsteutövningen i lika stor utsträckning. Flera ministrar tvingades avgå på grund av att de brustit i sin tjänsteutövning och på grund av att de försatt rikets säkerhet i allvarlig fara. Andra ministrar fick avgå på grund av samröre med islamister och våldsbejakande utländska terrororganisationer.

Regeringen misslyckades med att samla stöd för sin politik och röstades ned i en rad tunga frågor. Det kanske inte är så konstigt att en opinionsmätning från Aftonbladet/Inizio som kom häromdagen visade att det bara är 3 procent av den svenska befolkningen som vill se en fortsatt S-MP-regering. Tilläggas kan att det populäraste regeringsalternativet i samma mätning var en regering bestående av ett konservativt block med Sverigedemokraterna, Moderaterna och Kristdemokraterna.

På grund av en hisnande ansvarslös och naiv migrationspolitik försattes landet under den förra mandatperioden i ett tillstånd där man balanse- rade på gränsen till systemkollaps. Otryggheten nådde historiska rekordnivåer. Antalet sexualbrott exploderade. Skjutningarna ökade. Antalet handgranatexplosioner i Sverige per capita hamnade i paritet med knarkkartellernas Mexiko. Stockholm drabbades av ett fruktansvärt terrorattentat, som hade kunnat undvikas med ett mer ansvarsfullt styre.

Trots att den förra mandatperioden präglades av högkonjunktur och en gynnsam världsekonomi och trots att skatterna höjdes misslyckades regeringen med att närma sig sitt eget mål för arbetslösheten. Funktionsnedsatta barn blev av med sin assistans. Vårdköerna ökade. Människor dog i onödan. Hjälporganisationer som Stadsmissionen slog larm om att antalet fattiga äldre som var i behov av stöd från hjälporganisationer för att få mat varje dag i månaden nådde nya rekordnivåer. Detta var alltså i högkonjunktur. Jag ryser vid tanken på vad en sådan här regering skulle göra med Sverige i en lågkonjunktur.

Ytterst ansvarig för allt det här var naturligtvis Stefan Löfven. I dag ska vi återigen rösta om att ge honom förnyat förtroende att leda landet.

Herr talman! Om någon ledamot i den här kammaren skulle anlita en hantverkare för att reparera sitt hus och det sedan visade sig att denna hantverkare i stället förstörde stora delar av huset tror jag ärligt talat inte att ledamoten skulle välja att anlita samma hantverkare igen. Sverigedemokraterna anser att man bör ställa minst lika höga krav på statsministrar som på hantverkare. Därför kommer vi i dagens omröstning att rösta nej till att ge Stefan Löfven förtroende att leda landet. Sverige behöver förnyelse. Sverige behöver framtidstro. Sverige behöver en återupprättad trygghet och en återupprättad välfärd. Sverige behöver ett ansvarstagande konservativt styre.

(Applåder)

Prot. 2018/19:29

14 december

-----

*Prövning av förslag
till statsminister*

Anf. 7 MARIA FERM (MP):

Herr talman! Den 9 september gick svenskarna till val. 87 procent av de röstberättigade valde att utnyttja sin rättighet att rösta fram sina företrädare som nu sitter i kammaren. Var och en av oss har ett stort förtroende att förvalta. Det är vi som representerar det svenska folket.

Valet utföll så att tre partier som utgjort regeringsunderlag förra mandatperioden – Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet – återigen blev den största konstellationen i riksdagen med sammanlagt 144 mandat. Den näst största konstellationen – de borgerliga partierna – fick 143 mandat och Sverigedemokraterna fick 62.

Under valrörelsen arbetade alla i den här kammaren för att vinna förtroende för våra respektive partier, för de frågor vi vill driva och för att göra Sverige bättre. Från Miljöpartiets sida har vi i varje läge lyft fram klimatfrågan, den största ödesfråga som vi står inför i Sverige och i världen. Vi har också arbetat starkt för mer medmänsklighet.

Även om vi tyvärr varit alltför ensamma i frågan om klimat och miljö har vi noterat att det finns flera andra partier som också har ett stort engagemang för utsatta människor, för demokrati och för lika rättigheter. Detta gestaltade sig även i kammaren väldigt tydligt i den förra statsministeromröstningen när Centerpartiets och Liberalernas ledamöter alla röstade nej till Ulf Kristersson som statsminister.

Det fanns och det finns alltså goda skäl för att inte släppa fram en liten konservativ regering ledd av Ulf Kristersson i den parlamentariska situation som Sverige befinner sig i. En sådan regering skulle i varje enskilt läge vara direkt beroende av Sverigedemokraterna för att få igenom sin politik. Många är nog trötta på att det politiska samtalet kretsar kring just Sverigedemokraterna. Men det finns skäl till att det gör det, eftersom det Sverige de vill skapa är något radikalt annorlunda än det Sverige som vi känner.

Det Sverige som vi älskar och är stolta över präglas av öppenhet mot omvärlden, nyfikenhet, internationellt samarbete, demokrati, att vara en fristad för förföljda och flyende människor och att vara en aktör i världen för hållbarhet och humanism. Vårt Sverige är ett land där vi tar hand om varandra samtidigt som vi låter varje individ utvecklas och vara sig själv.

I onsdags röstade riksdagen igenom en budget på Moderaternas och Kristdemokraternas förslag. Talmannen har valt att frikoppla den omröstningen från beslutet om vilka som ska bilda regering. I formell mening är detta korrekt. Det är två olika beslut, och vi respekterar att talmannen fortsätter enligt aviserad linje och prövar Stefan Löfvens förtroende.

Om talmannens förslag i dag blockeras av en majoritet i kammaren behöver alla partier fundera rejält på vilka positioner som kan förändras för att Sverige ska få en stabil och handlingskraftig regering utan risk för rasistiskt inflytande. Det kommer att ta ytterligare tid. Men i slutändan är det inte det som avgör om vi som företrädare och demokratin går stärkta ur detta. Det avgörs av huruvida vi alls klarar av vår uppgift. Miljöpartiet är berett att fortsatt bidra konstruktivt för detta.

I dagens omröstning tar riksdagen ställning till Stefan Löfven. Vi vill bilda regering med Socialdemokraterna och kommer i dagens omröstning att rösta ja. Vi kommer att kämpa för en regering som satsar på klimatet, en hållbar värld och våra barns framtid. Vi vill ha en regering som håller

ihop samhället i stället för att ställa grupper mot varandra, en regering som står för medmänsklighet.

Vi kommer att göra allt vi kan för att inte rasismen ska få inflytande över svensk politik. Vi står inför ett vägval. En politik som totalt struntar i vår planet och vår gemenskap, där ett parti som vill förändra medierna, demokratin och rättsstaten får inflytande, är någonting som vi kommer att göra allt för att stoppa. Sverige kan bättre.
(Applåder)

I detta anförande instämde Leila Ali-Elmi, Jonas Eriksson, Maria Gardfjell, Emma Hult, Rasmus Ling och Amanda Palmstierna (alla MP).

Anf. 8 MIA SYDOW MÖLLEBY (V):

Herr talman! Vänsterpartiets linje har hela tiden varit tydlig. Det är Stefan Löfven som är vår statsministerkandidat. För att markera det kommer vi att avstå i dagens omröstning. Vi ser också att det är kring Stefan Löfven som det finns en möjlighet att föra processen framåt.

Samtidigt är det så, som vi har sagt hela tiden, att om det är ett skarpt läge och en regeringsbildare förutsätter Vänsterpartiets mandat för att bli vald, behöver vi naturligtvis också ha inflytande.
(Applåder)

Anf. 9 EBBA BUSCH THOR (KD):

Herr talman! Före denna veckas slut kommer kammaren att ha genomfört två voteringar som bidrar till att klargöra det parlamentariska läget. Den första voteringen skedde i onsdags, budgetomröstningen. Den andra sker i dag om Stefan Löfven som statsminister.

Budgetomröstningen innebar att Moderaternas och Kristdemokraternas gemensamma budgetreservation vann större stöd än de rödgrönas övergångsbudget. Vår reservation är ett exempel på den politik vi tror skulle vara bäst för Sverige. Det är en politik som i grunden bygger på Alliansens gemensamma reformagenda och som har tagits fram i Alliansens anda.

Som en följd av vår budgetreservation stärks arbetslinjen det kommande året. Det är en investering i fler jobb. Kömiljarden kommer att återinföras så att köerna till sjukvården minskar. Skatten för landets pensionärer kommer att sänkas och fler äldreboenden kommer att byggas. Vi kommer att se mindre barngrupper i förskolan. Skatteavdraget för att ge gåvor till ideella organisationer återinförs.

Det kommer inte att ske någon besparing på funktionsnedsatta. I stället sker en första förstärkning av LSS. Vi kommer att få fler poliser på våra gator med högre löner, och försvaret kommer att få de resurser det behöver i en alltmer otrygg omvärld.

Stefan Löfven och hans förslag till regeringsunderlag står oaktat de restriktioner som finns för en övergångsbudget för en annan politisk linje. Det är den politiken som vi i dag i praktiken tar ställning till. Det handlar om vilka reformer, borgerliga eller socialistiska, som vi tror är bäst för att föra Sverige framåt.

Herr talman! Regeringsbildningen har nu pågått i flera månader. Det är sorgligt att se hur det fått den rödgröna opinionsbildningen att passera anständighetens gräns. Aftonbladets LO-ägda ledarredaktion har jämfört

Prot. 2018/19:29
14 december

-----
*Prövning av förslag
till statsminister*

Moderaternas ledare med en nazistisk samarbetsman. Socialdemokraterna själva har påstått att om en alliansregering tillträder har vi placerat oss på ”fel sida om historien”. Låt det sjunka in.

Jag ska ärligt säga att jag inte vet vad som är värst, om de tror på vad de säger eller om de medvetet gör sig till. Om de tror på vad de säger saknar de basal känsla för proportioner och, för att säga det rakt, förankring i verkligheten. Men om de gör sig till förgiftar de medvetet det politiska samtalet.

Den sortens ohederliga och direkt antiintellektuella argumentation har ett syfte, att stärka Socialdemokraternas maktspel genom att avskräcka dem som egentligen stöder ett annat alternativ från att våga förverkliga det alternativet. På kort sikt kan det fungera. Men i ett längre perspektiv göder smutskastningen populism och också extremism.

Det goda demokratiska samtalet kräver mer av oss, en högre standard. Väljarna har rätt att förvänta sig mer av oss. De som lever i otrygghet har rätt att förvänta sig mer av oss. De som drabbats av de senaste årens svek från en välfärd som inte mäktar med att leverera har rätt att förvänta sig mer av oss. Det är alltjämt om dem – drabbade människor utanför denna kammare – som statsministervoteringen handlar. Det är dem vi bör ha för våra ögon när vi fattar vårt beslut.

Budgetvoteringen visar att förutsättningarna för att bilda en borgerlig regering finns. Väsentliga delar av politiken finns redan på plats. Då bör också en borgerlig regering bildas. Därför yrkar vi avslag på föreliggande förslag i dag. Om man vill se en borgerlig politik bör man rösta för en borgerlig statsminister. Kristdemokraterna kommer i dag att rösta nej till Stefan Löfven.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

Talmannen erinrade om att förslaget till statsminister skulle prövas genom omröstning.

Följande voteringsproposition lästes upp och godkändes:

Rösta ja om du vill godkänna förslaget att utse Stefan Löfven till statsminister.

Rösta nej om du vill förkasta förslaget.

Om minst 175 av riksdagens ledamöter röstar nej har riksdagen förkastat förslaget. I annat fall har det godkänts.

Votering:

116 för godkännande

200 för avslag

28 avstod

Mer än hälften av riksdagens ledamöter hade röstat mot förslaget. Riksdagen hade alltså förkastat förslaget att utse Stefan Löfven till statsminister. Partivis fördelning av rösterna:

För godkännande: 100 S, 16 MP

För avslag: 70 M, 60 SD, 30 C, 21 KD, 19 L

Avstod: 28 V

Frånvarande: 2 SD, 1 C, 1 KD, 1 L

§ 2 Avsägelse

Prot. 2018/19:29

14 december

Förste vice talmannen meddelade att *Anna Mårtensson* (L) avsåg sig uppdraget som ersättare i riksdagen från och med den 14 december och att *Angelika Bengtsson* (SD) avsåg sig uppdraget som suppleant i Europarådets svenska delegation.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade att Sverigedemokraternas riksdagsgrupp anmält *Alexander Christiansson* som suppleant i Europarådets svenska delegation.

Förste vice talmannen förklarade vald till

suppleant i Europarådets svenska delegation
Alexander Christiansson (SD)

§ 4 Utökning av antalet suppleanter

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, tillstyrkt att antalet suppleanter i socialförsäkringsutskottet skulle ökas från 27 till 28.

Kammaren medgav denna utökning.

§ 5 Val av extra suppleant

Val av extra suppleant i socialförsäkringsutskottet företogs.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

suppleant i socialförsäkringsutskottet
Fredrik Lundh Sammeli (S)

§ 6 Anmälan om faktapromemoria

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2018/19:FPM16 Viseringsregler för brittiska medborgare i EU efter Brexit
COM(2018) 745 till socialförsäkringsutskottet

§ 7 Anmälan om granskningsrapport

Förste vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till socialförsäkringsutskottet:

RiR 2018:32 Förvaltningen av premiepensionssystemet – kostnadseffektivitet för spararnas bästa?

§ 8 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Framställning
2018/19:RS6 till konstitutionsutskottet

Regional tillväxt

§ 9 Regional tillväxt

Näringsutskottets betänkande 2018/19:NU2
Utgiftsområde 19 Regional tillväxt (prop. 2018/19:1 delvis)
föredrogs.

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras trots att det varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det skulle behandlas.

Anf. 10 MONICA HAIDER (S):

Fru talman! I dag debatterar vi näringsutskottets betänkande NU2 om regional tillväxt.

Den budgetproposition som lämnades till riksdagen den 15 november 2018 var beslutad av en övergångsregering. Särskilda principer tillämpades därför vid utformningen av propositionen, där utgångspunkten var den av riksdagen beslutade budgeten för 2018. Dessa principer togs fram tillsammans med sju av riksdagens åtta partier, och man var överens om dem.

Efter att riksdagen den 12 december 2018 i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom andra utgiftsramar och beräkningar av inkomsterna än dem som övergångsregeringen föreslagit och som vi anser måste beaktas som en helhet avstår vi från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 19.

Argumentet för att lägga fram en reservation av M och KD med andra utgiftsramar än övergångsregeringens är att det är angelägna saker som inte kan vänta. Det är inte något som vi kan se när det gäller detta utgiftsområde, för där lägger man inte fram några förslag över huvud taget. Det som är viktigt är givetvis, som vanligt, stora skattesänkningar och neddragningar, såsom ett sjätte jobbskatteavdrag, som alltid gynnar dem som tjänar mest.

Vi socialdemokrater lägger fokus på att få en ny handlingskraftig blocköverskridande regering. Det har nu gått mer än tre månader utan en ny regering. Vi ville ge en ny regering de bästa förutsättningar att lägga fram en ändringsbudget med sin politik. Detta försvåras givetvis nu av att

en stor del av reformutrymmet går till skattesänkningar. Man röstade bort Stefan Löfven utan att ha en plan för hur en ny regering ska se ut. Riksdagen röstade också ned Ulf Kristersson, som inte hade tillräckligt stöd för att bilda en ny regering. Och i dag har ni röstat ned Stefan Löfven en andra gång. Jag undrar faktiskt: Vad är planen?

Fru talman! Regional tillväxt är ett viktigt politikområde för hela Sverige. Stad och land är beroende av varandra. Det som vi har sett över lång tid är en stark urbanisering och att den politik som förts inte har träffat landsbygden, och detta är faktiskt oavsett färg på regeringen. Därför tillsatte vi en parlamentarisk landsbygdskommitté förra mandatperioden som levererade 75 förslag som vi var överens om i alla partier. Betänkandet hette *För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd*.

Många av förslagen genomfördes, några påbörjades och en del behövde utredas vidare. Till exempel genomförde vi en återflytt av myndighetsjobb till hela Sverige. Därför är det anmärkningsvärt att man inte ser något av detta i reservationen från M och KD, som lagts fram med stöd av SD. Det är också anmärkningsvärt att SD röstade på M:s och KD:s utgiftsramar i kammaren i onsdags men i näringsutskottet en timme senare avstod från ställningstagande i utgiftsområde 19 Regional tillväxt. Det enda man kan förstå av det är att SD är ute efter att skapa kaos och att landsbygden inte är viktig.

Vi tog även beslut om en livsmedelsstrategi som är oerhört viktig för Sveriges landsbygder och något som hela branschen har efterfrågat. Vi tog fram ett nationellt skogsprogram, och vi hade också förslag på en fortsatt satsning på Sveriges landsbygder.

Fru talman! Vi förväntade oss en ordnad och ansvarsfull process med en övergångsbudget som skulle ha passerat riksdagen som det var tänkt när lagstiftningen antogs och som de principer den är byggd på avser att säkerställa. Det är inte rimligt att en övergångsregering, som inte får avgå om den inte får igenom sin budget, ska uppdras att verkställa andra partiers ekonomiska politik.

Vi anser därför att lämpligaste praxis i lägen som detta borde vara att riksdagspartierna ägnar sig åt att bidra till att bilda en ny regering som kan tillträda och snarast lägga fram en ändringsbudget på riksdagens bord. Sverige behöver styras.

(Applåder)

Anf. 11 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Fru talman! Alla partier i riksdagens kammare har möjlighet att lägga fram skarpa budgetförslag. Kristdemokraterna och Moderaterna valde att göra så. Varför? Gängkriminaliteten behöver knäckas. Vi behöver fler poliser i vårt land. Företagarna, näringsområdet, har fått ta till många olika och kostsamma medel för att hålla tjuvarna borta. De sitter inte och väntar på en ny regering som det tar tid att få på plats.

Äldre behöver omsorg och vård. Barn behöver kunskap och ordning och reda i skolan. Det bör löna sig att arbeta. Det är inte rimligt att barnmorskor, sjuksköterskor och lärare med flera ska ha 50 procent skatt på den översta delen av sin inkomst. Folk ska ha pengar kvar att leva för.

Entreprenörer och företag behöver veta att Sverige ser det som viktigt att de kan verka och utvecklas i landet. Vi behöver fler som får arbete och genererar tillväxt. Vi behöver också nya typer av arbeten inom tjänstesektorn. Därför har vi höjt taket för RUT, det vill säga att man till ett lägre pris kan ta hjälp av personer som utför tjänster. Det gör också att en svart marknad försvinner och att folk som inte tidigare har fått pensioner får säkra arbeten.

Vi behöver återupprätta samhällskontrakten, vi behöver tillskott till kommunerna, vi behöver en kömiljard, försvaret behöver sina pengar och vi behöver fler poliser – 10 000 till 2024.

Anf. 12 MONICA HAIDER (S) replik:

Fru talman! Jag uppfattade egentligen ingen fråga att svara på. Det jag kan konstatera är att när det gäller reservationen som lades fram här i kam-maren var det inte något nytt under solen. Det är som vanligt skattesänkningar till dem som har mest och RUT-avdrag till dem som tjänar mest – upp till 75 000 kronor är det inte så många pensionärer som behöver dra av i RUT, för de betalar inte så mycket i skatt.

Inget nytt under solen, alltså. Inom detta utgiftsområde fanns det inga förslag alls för att hela Sverige ska leva.

Anf. 13 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHANSSON (M) replik:

Fru talman! Jag skulle då kunna fråga: Varför lade inte Socialdemokraterna fram en skarp budget med alla de förslag de har som hade möjlighet att gå igenom häromdagen? Det var fullt möjligt för Socialdemokraterna och Miljöpartiet att lägga fram sina förslag eller att gå samman med partier och göra en budget.

Jag tycker att det är lite nedvärderande att säga att ingenting har gått igenom. Nu talar vi om politik och regional tillväxt, och nej, det är rätt att allt inte finns där, utan det är en allmän politik som berör många olika områden. Vi kan ta den ensamma mamman som ska ta sig till arbetet som exempel. Hon jobbar i offentlig sektor och har en bil. Ska hon straffbeskattas för att hon behöver kunna ta sig till arbetet och inte kan ta kollektivtrafiken och få ihop det på sista raden i månaden? Jag tycker inte det. Jag tycker att det finns saker och ting att göra. Dessutom har pensionärerna fått lägre skatt. Jag tycker inte att det är oviktigt. Alla behöver mer pengar för att kunna leva och ha det bra. Det är en reformpolitik för detta som vi bygger på med allt starkare värden för samhällskontrakt med mera.

Anf. 14 MONICA HAIDER (S) replik:

Fru talman! Nej, Socialdemokraterna valde att hålla sig till den överenskommelse som man hade gjort med de andra partierna om att vi skulle lägga fram en övergångsbudget. Vi höll oss till det som vi hade kommit överens om.

Vad gäller den ensamma mamman har vi faktiskt påbörjat ett arbete med att se över reseavdragen till exempel, och just den ensamma mamman kommer inte att tjäna så mycket på era stora skattesänkningar.

Anf. 15 ERIC PALMQVIST (SD):

Fru talman! Hela Sverige ska leva. Ja, så brukar det heta, och det är en helt okontroversiell ståndpunkt att torgföra. Inget parti har mig veterligen gått till val på det motsatta. Men hur är det ställt med vår glesbygd? Vilka är egentligen förutsättningarna för ett liv utanför storstadens myller, och vilka signaler har man från politiskt håll sänt till dem som valt att bo och verka där?

Jag menar att man säger ett men gör annat. De förra mandatperiodernas regeringar har varit de motsägelsefulla beslutens okrönte mästare när man å ena sidan framhållit svensk landsbygd som något värt att värna om och å andra sidan bedrivit en politik som påskyndat en redan långt gången urbanisering.

Fru talman! Svensk landsbygd – oavsett om vi talar om min egen valkrets Norrbottens län eller glesbygdsregioner längre söderut – är fantastisk, och här finns betydande värden. Här finns malm och skog, kraftproducerande älvar och fjällbranter som fostrat utförsåkare av världsklass. Här finns jaktmarker, skoterleder, lingonskog och norrsken, det vill säga förutsättningarna både för arbetstillfällen och för en meningsfull och kvalitativ fritid. Visst låter det fantastiskt?

Jag är själv lyckligt lottad som bor i en kommun med låg arbetslöshet tack vare två aktiva gruvor. Malmen finns där den finns och brytningen kan helt enkelt inte flyttas. Likaså är det med skogen. Den kan inte brukas på Östermalm eller Hisingen eller i Slottsstaden i Malmö där jag växte upp.

Men, fru talman, så ser det inte ut på alla håll i landet. Det finns en lång rad orter där industridöden är ett faktum – samhällen som för en tynande tillvaro efter att den enda fabriken eller det lokala sågverket har stängts ned och produktionen flyttats. Varför blir det så? Och vad gör vi åt det?

Är den internationella konkurrensen den enda boven i detta drama som ytterst tvingar folk från hus och hem med bara lånen på den osäljbara villan som minne, eller kan det rent av vara så att det inte är konkurrensutsattheten från låglöneländer som slutligen stjälper dessa industrier utan vår egen oförmåga att kratta manegen för dem?

Kan det vara på det sättet att bristande it-utbyggnad, eftersatt infrastruktur, kraftigt höjda transportkostnader och frånvaro av myndigheter och service utgör precis de signaler som leder till att företag och deras investerare väljer nya platser för sin produktion? Lite tillspetsat: Om inte staten tror på regionen, varför ska då företagen göra det?

Fru talman! Man ska komma ihåg att många av dessa glesbygdskommuner har ett ensidigt näringsliv och därmed är sårbara. Den lokala fabriken, sågverket, gruvan eller vad det nu är kan många gånger utgöra själva motorn i bygden och vara en förutsättning för att det också finns affär, mack, skola, vårdcentral och äldreboende. Sverigedemokraterna vill därför i högre grad än nu värna om företagare och entreprenörer som bidrar till att hela landet lever. Vi bör definitivt säkerställa att de som bor och verkar i dessa regioner inte får en andraklassens samhällsservice trots att de många gånger betalar högre skatt än vad som är fallet i storstadsregionerna.

Om hela Sverige ska leva är det dags att sluta betrakta glesbygden som något avlägset och dess invånare som några som kan pungslås genom beskattning på det de har mest av: avstånd. Den ska inte heller betraktas som

Prot. 2018/19:29

14 december

Regional tillväxt

en ödemark varifrån elen, mjölken, skogen, limpan och malmen kommer. Folk som bor där ska ha samma rätt till exempelvis polisiär närvaro som i storstan.

För någon månad sedan var jag inblandad i en trafikolycka på E10:an mellan Gällivare och Luleå. Då kom den uttryckande polisen från Haparanda, 15 mil bort. Medan jag och min fru åkte ambulans till Gällivare sjukhus tog polisen hand om våra hundar och körde dem till veterinär i Gällivare. Därefter hade poliserna 25 mil att köra tillbaka till sin polisstation.

Fru talman! Detta är inte en debatt om polisiära anslag. Men jag frågar mig vad som hade hänt om någon i Haparanda hade blivit misshandlad i sitt hem under denna tid. Vad hade hänt om någon hade rånat en butik och tagit gisslan? Vilken väntetid är acceptabel? Och vilka krav kan en hårt beskattad befolkning i glesbygd rimligen ställa på samhällsservice?

I stället för att straffbeskatta allt vad avstånd heter, vilket den förra regeringen har ägnat sig åt, menar jag att vi bör uppmuntra och stimulera till ett mer diversifierat näringsliv, även i glesbygd där realistiska alternativ till den egna bilen helt lyser med sin frånvaro.

Fru talman! Slutligen menar Sverigedemokraterna att hela landet ska leva – på riktigt! Vår regionalpolitik syftar helt enkelt inte bara till att livet på landsbygden ska fungera när före detta statsministrar ska åka ut och koppla av. Det ska fungera året om, för alla de som inte kan åka tunnelbana till sina jobb.

(Applåder)

Anf. 16 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Tack för ditt anförande, Eric Palmqvist! Jag ska ställa några frågor. Notera dem! Jag hoppas att du ska ge svar också.

Betraktar du dig som en borgerlig politiker? Jag har följt hur ni sverigedemokrater har svängt 180 grader. År 2010 sa ni att ni, utan att sätta er på en höger- eller vänsterskala, var arbetarpartiet som stod upp för landsbygden. I dag har ni svängt 180 grader i många frågor. Vinster i välfärden är en typisk sådan. Ni gick till val på att det är fel att man kan slussa ut miljarder från företag; det är pengar som ska gå till välfärden. Och ni vände 180 grader. Det finns många frågor där ni har vänt.

I dag är ni ett extremt högerparti. Betraktar du dig själv som del av ett sådant när du går på gatorna i Gällivare?

Jag tycker att du gav en bra beskrivning av hur vi har det i Norrbotten och på landsbygden. Jag håller med om många saker. Men ni stöder ett budgetalternativ som verkligen gör så att investeringar i landsbygden minskar.

Du är skyldig dem i Norrbotten ett svar när du stöder budgetalternativet där man skär ned på stödet till de små kommuner som gör stora vindkraftsinvesteringar. De har kunnat få hjälp med allt vad gäller planeringen av vindkraftsparker. Men det stödet skärs ned, från 85 miljoner till 15 miljoner. Tror du att det gynnar de små kommunerna? Det är fattiga kommuner som har stora projekt på gång, och de ska försöka matcha de investeringarna. Tror du att det hjälper dem?

Anf. 17 ERIC PALMQVIST (SD) replik:

Fru talman! Det var en rad frågor. Jag försökte anteckna under resans gång.

På frågan om jag betraktar mig som en borgerlig politiker eller vänsterpolitiker är svaret att jag betraktar mig som en sverigedemokratisk politiker. Det borde vara känt för ledamoten Lahti att Sverigedemokraterna har valt sin egen väg. Vi har röstat på vår egen budget, där vi i det här fallet faktiskt hade högre anslag än det är i Moderaternas och Kristdemokraternas förslag. Men budgetreglerna tvingar oss att skriva ett särskilt yttrande i det här fallet. Vi hade bland annat 20 miljoner extra i anslag till transportbidrag och 500 miljoner extra till regionala satsningar.

Man framställer oss som ett extremt högerparti. Det är ganska pikant av en vänsterpartist att kalla Sverigedemokraterna för ett extremt ytterlighetsparti. Ledamoten Lahti företräder ett parti som historiskt har gjort sig känt för att sympatisera med länder som har en radikal syn på mänskliga rättigheter och liknande. Det är inte något vi kan identifiera oss med.

När det gäller vindkraften är den dyr och ineffektiv. Vi har andra satsningar när det gäller energipolitiken, men det är inte den vi ska debattera här. Den ska debatteras i kammaren nästa vecka.

Anf. 18 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Tack för svaren, Eric Palmqvist!

Vad gäller vilka vi sympatiserar med skulle jag om jag var sverigedemokratisk politiker vara jätteförsiktig med att ta upp den frågan.

Vad gäller vindkraften håller jag med om att det inte är den vi debatterar i dag. Men den är betydligt billigare när man börjar producera. Det går ned i pris hela tiden. Varje morgon du vaknar har produktionen av vindkraft gått ned i pris. Om du jämför vindkraft med det alternativ, vad gäller energislag, som ditt parti driver är kostnaden inte ens hälften mot att bygga en ny reaktor någonstans i världen.

Anf. 19 ERIC PALMQVIST (SD) replik:

Fru talman! Vindkraften kommer som sagt att debatteras i denna kammare nästa vecka.

Ledamoten Lahti och jag bor i samma landsände. Vi känner väl till att när det är som kallast och effektbristen är som störst är det oftast vindstilla. Då producerar vindkraften ingenting eller väldigt lite.

Att den elintensiva industrin behöver helt andra förutsättningar och spelregler är inte okänt för oss. Därför har vi andra lösningar för det. Men det är som sagt frågor som kommer att debatteras i den här kammaren nästa vecka.

Anf. 20 PETER HELANDER (C):

Fru talman! Eftersom riksdagsmajoriteten har gett budgetpolitiken en annan inriktning än den vi önskar avstår Centerpartiet från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt.

Centerpartiet gick till val på ett mycket ambitiöst reformprogram för att föra Sverige framåt. Vi vill ha en utveckling som ger människor samma möjligheter att leva, arbeta och driva företag, oavsett var man bor. Politiken behöver utformas med en insikt om att förutsättningarna ser olika ut i

olika delar av landet. En närodlat politik, där beslut fattas så nära människor som möjligt, möjliggör en sådan utveckling.

I samband med att riksdagen under våren 2019 behandlar våra förslag för regional utveckling avser jag att utveckla Centerpartiets syn på politikens inriktning.

Fru talman! Hela landet ska leva. Jag brukar också säga: Ta hela landet i bruk! Det innebär att man inte kan sitta med ett storstadsperspektiv och besluta om hur stora begränsningar för människor som lever och verkar på landsbygden ska vara. Jag skulle vilja ta tillfället i akt att ta upp några saker som jag har mött när jag har träffat lätt förtvivlade människor ute på landsbygden.

Det finns en stor frustration ute i vår gles- och landsbygd, där människor känner att staten har övergett dem. Ska vi stoppa klyvningen av Sverige – vi kan jämföra med den utveckling som vi har sett i Storbritannien genom brexit, missnöjet som tog Trump till makten och utvecklingen i Polen, Ungern, Österrike, Italien, Ryssland och Turkiet – måste vi låta hela landet leva och ta hela landet i bruk. Några av synpunkterna som jag fått ta del av tänker jag nu ta upp.

Jag börjar med medfinansiering av statlig infrastruktur. Fattiga kommuner som har fullt upp med att sköta skola, vård och omsorg tvingas vara med och finansiera statens vägar och statens järnvägsområden. Detta gör att skillnaderna mellan kommuner accelererar, och det drabbar de fattiga kommunerna mest.

Ett annat område är högre utbildning. I tillväxtregioner finns det högre utbildning i form av universitet och högskolor. Många landsbygdskommuner försöker desperat att erbjuda utbildning till sina medborgare och bygger upp lärcentrum för kommunala skattepengar medan tillväxtorterna får detta gratis.

Sedan vill jag ta upp omlokalisering av myndigheter. Regeringens ambition att omlokalisera statliga myndigheter är bra. Man ska dock komma ihåg att Stockholmsområdet har fått ungefär 10 000 nya statliga jobb under de senaste 20 åren medan 239 andra kommuner har blivit av med 29 000 statliga jobb. Nu har regeringen aviserat att några få procent av de över 100 000 myndighetsjobb som finns i Stockholmsregionen ska omlokaliseras. Jag har kritiserat regeringen för att de aviserade jobben som ska omlokaliseras hamnar i andra storstäder eller i tillväxtorter och inte på de orter som behöver jobben.

Då går jag över till infrastrukturen. Vi har en ojämlik fördelning av hur infrastrukturmedel fördelas över landet. När jag träffar företrädare och experter som förespråkar höghastighetsjärnväg mellan våra tre storstäder i den södra delen av landet påpekar de vilken fantastisk utveckling som kommer att ske mellan de tre storstäderna. Det ska byggas bostäder, och det kommer att ske en befolkningstillväxt. Det är fantastiskt, det förstår jag, men jag brukar också fråga: Varifrån kommer alla dessa människor som ska skapa befolkningstillväxten? Hur går det för de kommuner som ligger lite längre bort? Hur ser deras fantastiska utveckling ut? Jag vill påpeka att jag inte har någonting emot höghastighetsjärnväg, men jag vill att vi i samma ögonblick som beslut om höghastighetsjärnväg också fattar beslut om att satsa på Dalabanan, Botniabanan, järnvägen mellan Stockholm och Oslo, järnvägen mellan Göteborg och Oslo, Inlandsbanan och andra viktiga järnvägssträckor i hela landet.

Jag vill också ta upp skogen. Skogsägare som har brukat sin släktskog i generationer fräntas rätten att bruka sin skog och hamnar i ett rättsosäkert läge där myndighetspersoner kan ödelägga generationer av arbete. Just nu pågår det en rättsprocess där människor har blivit fräntagna rätten att bruka sin skog och där staten inte vill betala ut ersättning. Sådana brott mot äganderätten trodde jag bara kunde hända i icke-demokratiska länder.

Så går jag över till det strandnära boendet. Bor man på landsbygden är ett attraktivt boende oftast den enda möjligheten att locka inflyttare. Detta stoppas av den tolkning som myndigheter gör av den befintliga lagstiftningen trots att riksdagen har fattat två beslut för att lätta på strandskyddslagstiftningen. Centerpartiet föreslår därför att man ska ta bort den generella strandskyddslagstiftningen och i stället peka ut särskilt skyddsvärda områden. Kommunerna borde få ett mycket större inflytande över strandskyddet.

Rovdjur är en problematik för människor på landsbygden. De som drabbas av ett ökat rovdjurstryck måste få ett reellt inflytande över rovdjursförvaltningen.

Det är svårt att få lån om man bor eller driver företag på landsbygden för att bygga ett hus eller till sitt företag. Om man lyckas att få lån får man betala en högre ränta än i storstäderna.

Så går jag över till avståndsskatter. Sverige är EU:s näst mest glesbefolkade land efter Finland. Är det rimligt att vi ska beskatta avstånd? Hur slår det mot glesbygd och skogslän? Vi ska självklart arbeta för att få ned utsläppen, men att införa en kilometerskatt på lastbilar och en flygskatt drabbar dem som bor långt från storstäderna och i skogsläna. Det finns andra sätt att minska utsläppen och att komma åt det som uppfattas som en illojal konkurrens från utländska åkerier.

Det har införts fri entré på statliga museer. Var ligger de statliga museerna? Jag sitter själv i styrelsen för ett landsbygdsmuseum som sliter hårt för att bevara ett svenskt kulturarv efter en av våra största konstnärer. Varför är Anders Zorns verksamhet inte värd att bevara?

Var är polisen? I stora delar av vårt land tar det flera timmar för att polisen ska komma när det sker en hustrumisshandel. Skulle det ha accepterats i Stockholm? I mitt hemlän finns det i Mora polisdistrikt en polispatrull i tjänst under vardagskvällar och nätter. Det tar 3 timmar och 20 minuter att ta sig med bil från norra delen till södra delen av polisområdet. Så här ser det ut i stora delar av landet.

Till sist vill jag säga några ord om statens flykt från landsbygden. Varför lämnar Skatteverket, tingsrätten, Kronofogden, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Skogsstyrelsen, Lantmäteriet, polisen, sjukvården med flera de mindre städerna i Sverige? Nu senast är det generaldirektören för Kronofogdemyndigheten som med en märklig hänvisning till regeringens beslut om omlokalisering av myndigheter vill lägga ned ett antal kontor och flytta dessa till regionala tillväxtorter. Regeringen lyckades stoppa en våg av nedläggningar av skattekontor. Den nuvarande generaldirektören för Kronofogdemyndigheten verkar vara helt tondöv i denna fråga, vilket måste få konsekvenser när vi får en regering på plats.

Fru talman! Vill vi i Sverige föra en regionalpolitik på riktigt måste det ske stora förändringar. Flera av våra myndigheter måste också få ett främjandeuppdrag i sina instruktioner. Man måste kunna ha flera perspektiv med i sitt myndighetsutövande. Bidrag är inte den stora lösningen på den

ojämlikhet som finns i landet. Det skulle bara befästa skillnaderna. Vi borde i stället fokusera på att ge människor likvärdiga villkor vad gäller infrastruktur, service, statlig närvaro, utbildningsmöjligheter och riskkapital. Vi måste ge människor en möjlighet att växa och skapa sin egen framtid.

Anf. 21 BIRGER LAHTI (V):

Fru talman! Kollegor och åhörare!

Vi ska nu debattera näringsutskottets betänkande nr 2. Först vill jag i de delar som berör resultatredovisningen i betänkandet framföra att vi där delar synen på hur detta har hanterats denna gång. Gällande tillkännagivandet är vi även där nöjda med slutsatsen som regeringen har kommit fram till.

Nu till anslagsfördelningen för regional tillväxt, det vill säga utgiftsområde 19. Jag vill här tydligt framföra att Vänsterpartiet har avstått från att delta i beslutet på grund av att rambeslutet för statens budget blev föremål för borgarnas sätt att skapa förvirring och kaos ute i landet. Det var precis det som hände när deras budget vann gehör, och detta gjordes möjligt bara med hjälp från Sverigedemokraterna, som stöder budgeten, och från Centern och Liberalerna, som släppte fram den.

Fru talman! Vad säger det er när bara 4 av 17 ledamöter deltar i beslutet om anslaget i ett utgiftsområde? För mig är signalen klockren. En liten minoritet med hjälp av Sverigedemokraterna har gjort så att övergångsregeringen blir gisslan till att förvalta och ta konsekvenser som blir helt konstiga i samhället. Man vill skapa kaos i ett läge där fokus borde ligga på att få till en regering som merparten av riksdagen skulle acceptera eller släppa fram.

Jag vill nämna Arbetsförmedlingen och Skogsstyrelsen, som är ett par myndigheter som kommer att få stora konsekvenser i sina verksamheter. Tror ni att de som drabbas där är samma personer som sukter efter nya ROT- och RUT-avdrag? Nej, så är det inte.

Helt klart har budgetmotionärerna som fick igenom sin budget gällande rambeslutet för statens budget andra som man värnar om än vad jag och Vänsterpartiet värnar om, och det har väl en naturlig förklaring. Partiet som myntade uttrycket vuxna i rummet blir plötsligt, i alla fall för mig, det parti som verkligen stökar till det.

Fru talman! Jag vet att allt som jag berör i mitt anförande inte är direkt förknippat med betänkandet som vi avhandlar nu, men dessa konsekvenser berör definitivt regioner och kommuner. Konsekvenserna hänger absolut ihop med många saker som är förknippade med regional tillväxt.

Vänsterpartiet har tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet ett särskilt yttrande där vi förklarar och utvecklar vår syn på övergångsbudgeten och hur den var tänkt att användas och tas fram.

I en promemoria från Statsrådsberedningen har vissa riktlinjer utfärdats för det praktiska arbetet i Regeringskansliet under en övergångsregeringsperiod. Konstitutionsutskottet har vid granskningen av en övergångsregerings befogenheter hänvisat till dessa riktlinjer. Vår förhoppning var givetvis att en ansvarstagande riksdag nu, i det unika läge som det faktiskt är för oss i Sverige, skulle följa dessa. Därmed skulle man skapa en praxis, så att kaos undviks om lägen som detta igen skulle uppstå i vårt fantastiska land, som verkligen förtjänar bättre än så här!

Vi ska komma ihåg det som hände efter valet nu i höstas 2018. Då röstade fler än hälften av den nyvalda riksdagens ledamöter nej till att ge statsministern riksdagens stöd, trots att de rödgröna partierna utgör det största blocket med 144 mandat mot de borgerliga partiernas 143 mandat. Med anledning av detta entledigades samtliga statsråd, och Sverige styrs nu av en övergångsregering.

Att då i detta läge, när regeringen inte kan utlysa nyval eller avgå, skapa kaos på detta sätt har för mig klargjort två saker. För det första finns det nog fler partier som bör göra anspråk på benämningen "extrempartier". För det andra: Om någon börjar prata om vuxna i rummet så plockar jag undan allt jag har i rummet!

(Applåder)

Anf. 22 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHANSSON (M) replik:

Fru talman! Vi är ju olika partier i riksdagen, av naturliga skäl. Vi har ju val där människor väljer olika partier. Om man lägger fram en budget som inte passar Vänsterpartiets sätt att se på världen är det alltså enligt Birger Lahti en budget i kaos. Det är väldigt intressant.

Birger Lahti, är det ett problem att vi ska försöka knäcka gängkriminaliteten, få poliser på plats och få igång kärnan för trygghet för människor ute i vårt land? Vi har ju hört hur lång tid det tar för polisen att komma fram uppe i Norrland.

Är det ett problem att vi får pengar och får igång äldreomsorgen eller att barn får kunskap och ordning och reda i skolorna? Är det ett problem att människor får pengar kvar på sista raden och inte behöver betala 50 procent i skatt? Jag förstår att detta inte går i linje med vad Vänsterpartiet tycker, men vi tycker att det är gott att människor som den ensamma mamman kan klara sig.

Entreprenörer och företag vill anställa. De vill ha trygghet. De vill inte ha gängkriminalitet på bakgården. De vill också hitta regler och ha det bra för att kunna utveckla sin verksamhet. Vi vill att människor ska anställa.

Nej, Birger Lahti, de som jobbar på Arbetsförmedlingen använder kanske inte RUT eller ROT. Jag vet inte. De finns säkert där, de också. I alla fall är det många människor i hela landet som använder dessa avdrag, och människor får arbete i den sektorn.

Tidigare hade man ett ökat anslag till Arbetsförmedlingen, och det anslaget hade man sedan tänkt sänka. Men nu blev det en övergångsregering, och därför har det inte lagts fram några skarpa förslag. Då finns inte detta i spelet längre, och helt plötsligt är det förfärligt att andra partier gör det som man själv hade tänkt vara med på men som inte blev av. Dessutom är det väl så, Birger Lahti, att Vänsterpartiet ställer sig bakom de förslag som diskuteras nu och skulle gå med på en regering som talar om värnskatt, alltså skatt för de allra rikaste.

Låt oss prata om verkligheten!

Anf. 23 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Tack, Ann-Charlotte, för ditt engagemang!

Jag börjar med polisen. Om Ann-Charlotte Hammar Johansson tror att det finns poliser på hyllan någonstans som det bara är att plocka fram, oavsett hur mycket pengar ni anslår i budgeten, lever hon i en annan värld!

Det fanns jättebra signaler från den regering som satt om hur man skulle utbilda fler poliser. Det är en annan bild än din.

Jag skulle vara jätteförsiktig med att tala om vården och äldreomsorgen när miljarder rullar ut i vinstutdelningar. Skulle ert förslag leda till att vi får bukt med detta? Nej, det finns andra medel som jag tror är betydligt bättre.

Ann-Charlotte Hammar Johnsson talar om ensamman mammor. Vi kan jämföra de ensamman mammor som jag känner och de som du känner. Vilka av dem är det som får tillgång till en bättre värld och med vilken politik? Jag skulle gärna vilja rota lite mer i det. Du kanske känner ensamman mammor som har det så bra ställt att de tjänar mer än 50 000 kronor.

Sedan syftade jag faktiskt inte på dem som jobbar på Arbetsförmedlingen utan på dem som med arbetsmarknadsåtgärder via Arbetsförmedlingen skulle ha fått ett jobb i exempelvis Skogsstyrelsen. De kommer att drabbas, men de finns kanske inte i din värld, Ann-Charlotte Hammar Johnsson. De finns definitivt i min värld, och de kommer att drabbas. Det är inte de som skulle ha fått dessa arbetsmarknadspolitiska anställningar som har råd att göra ROT-avdrag för 75 000. De kommer aldrig att ha sådana pengar att röra sig med.

Helt klart är att du har annorlunda vänner och bekanta än jag. Du står upp för dem. Det är klart: Vi hör ju till olika partier. Men här ser jag klart och tydligt en väsentlig skillnad som visar vilken värld du lever i och vilka du företräder.

Anf. 24 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik:

Fru talman! Jag tror inte att Birger Lahti och jag rör oss i så olika kretsar. Jag tror att de bekanta och de människor vi träffar ute i hela Sverige är väldigt lika. Vi träffar alla sorters människor.

Nej, poliser finns inte på hyllan. Det är det som är problemet. Tick-tack, sa tiden. Tiden har gått, och dessa poliser måste komma på plats. Man kan inte bara vänta.

Stängda välfärdsverksamheter blir resultatet om man tar bort pengar från dem som ska göra ett bra jobb. Ska Birger Lahti stänga den lilla vårdcentralen i en landsort? Det kan vara i Dalarna, i Jämtland eller på andra platser i Norrland. Där har privata entreprenörer tagit sig före att skapa en verksamhet som fungerar på ett väldigt gott sätt, där medborgarna är nöjda.

Nej, det blir inte särskilt mycket vård över när man plockar bort detta och hindrar människor som har jobbat i vården och har god kunskap och gör bra nytta.

Ni hänvisar hela tiden till något som innebär vinster, men det är ju inte bara detta det handlar om. Det handlar om andra saker. Det handlar om kvalitet och om bra grejer som pågår i vårt land som ni nu vill stoppa. Inte minst har folk med funktionshinder fått jättebra verksamheter i stället för att, som tidigare, sitta på institution. Jag blir riktigt upprörd när man tar upp den här frågan hela tiden!

Anf. 25 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! När det gäller vårdföretag förstår jag att det grämer er att man skulle ha någon form av tak för den vinst man kan ta ut. Vi har aldrig varit emot alternativ eller att man har en annan utförare. Men att ni, till

vilket pris som helst, kämpar för att det inte ska få finnas några begränsningar är något som förbryllar mig.

I min förra replik glömde jag att svara på detta om företag. Ann-Charlotte Hammar Johnsson säger att företag vill anställa och att de inte vill ha kriminalitet. Jag besöker jättemånga företag. Varje gång frågar jag vad företagarna tycker är det viktigaste som de vill att vi politiker ska göra. Då säger de: Jag kan inte hitta folk med rätt kompetens. Det är det största problemet. Jag får alltid det svaret när jag besöker företag. Jag fick höra det senast i förra veckan när jag besökte företag.

Helt klart besöker vi olika sorters företag. Men det svar jag får är i alla fall klockrent.
(Applåder)

Anf. 26 ARMAN TEIMOURI (L):

Fru talman! Jag är liberal, och jag tycker inte att livet ska vara ett lotteri. Du ska ha möjlighet och frihet att göra det du själv vill, och tillsammans ska vi göra det möjligt.

En liberal politik för regional tillväxt strävar efter att skapa förutsättningar för dem som vill bo och arbeta på landsbygden eller i mindre tätorter. Vi ska ta vara på de unika förutsättningar för individers utvecklingskraft och företags konkurrenskraft som finns i olika delar av landet.

Grunden för vårt välstånd är och förblir företagande och ekonomisk utveckling. Liberalerna vill ge människor och företag över hela landet möjligheter att växa och utvecklas. På så sätt tar vi till vara hela Sveriges utvecklingskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter. De generella insatserna på nationell nivå för jobb, utbildning och ett bättre företagsklimat behöver kombineras med regionala insatser.

De tre storstadsregionerna växer snabbast, liksom regionstäderna, medan de flesta av landets kommuner har dränerats på befolkning och arbetstillfällen när företag flyttat eller lagts ned. Detta har lett till ökade bördor, samtidigt som den offentliga och privata servicen har försämrats. Värst har det varit för kommunerna i Bergslagen, Värmland, inre Norrland och östra Småland, som i flera fall har blivit avfolkningsbygder.

Fru talman! Om hela Sverige ska leva behövs det fler jobb. Fler jobb i växande företag innebär ökade skatteintäkter, som i sin tur kan finansiera vår gemensamma välfärd. Sverige behöver därför en företagsvänlig politik, och det uppnås inte genom höjda skatter på jobb och företagande. I stället behövs regelförenklingar och ett företagsvänligt klimat.

Jag vill dessutom lyfta fyra vitala delar, inte bara för företag utan också för privatpersoner, som möjliggör att hela Sverige kan leva:

1. Det krävs fortsatta investeringar i järnväg, väg och annan infrastruktur. Det finns inget land inom EU som har så långt mellan landsändarna som Sverige har. Det gör oss också beroende av en väl fungerande flygtrafik och av flygplatser i hela landet.
2. Tillgång till bra mobiltelefoni och goda uppkopplingsmöjligheter blir allt viktigare. Sverige behöver bra mobila och digitala kommunikationer med god geografisk täckning och som har en tillräcklig kapacitet när allt fler använder mobil och digital teknik.

3. Sverige ska ha en bredbandsuppkoppling i världsklass. Bredbandet är i dag en lika viktig del i infrastrukturen som el- och vägnäten. En god digital uppkoppling är viktig för såväl privatpersoner som företag och oerhört viktig för regional tillväxt. Hela landet måste få bättre it-kapacitet. Statens uppgift bör vara att skapa förutsättningar genom att undanröja hinder för utveckling men även att stötta där lönsamheten för utbyggnad är bristfällig.
4. Det är fortsatt viktigt med en god tillgång till posttjänster och digital infrastruktur för att människor ska kunna bo och verka i hela landet. Även om företag är internetbaserade kommer de inte ifrån att de måste använda posttjänster för att leverera och frakta varor. Det är därför viktigt för företagen att det finns väl fungerande posttjänster i Sverige där regelbunden utdelning är en central del i verksamheten.

Men för att människor och företag ska vilja bo och verka i hela Sverige är det viktigt att det finns tillgång till en väl fungerande grundläggande service på rimligt avstånd. Det gäller såväl myndigheter som kommunal och kommersiell service. I glesbygd har framför allt servicelösningar som bygger på lokala förutsättningar och samverkan med företag och civilsamhället möjlighet att bli långsiktiga och bärkraftiga.

Regeringen har tidigare aviserat att man vill flytta myndigheters huvudkontor från Stockholm. Än viktigare är dock att statens service till medborgarna, som successivt har försvunnit från stora delar av landet, upprätthålls – det gäller exempelvis polisen, Arbetsförmedlingen och Migrationsverket. För att man ska kunna erbjuda en god kvalitet och effektivitet kan detta ske i en gemensam organisation, exempelvis på lokala servicecenter.

Fru talman! Som jag sa i början av mitt tal strävar en liberal politik för regional tillväxt efter att skapa förutsättningar för dem som vill bo och arbeta på landsbygden eller i mindre tätorter. Liberalerna vill ta vara på de unika förutsättningar för individens utvecklingskraft och företags konkurrenskraft som finns i olika delar av vårt land.

Jag står givetvis bakom Liberalernas budget och ber kammaren att notera vårt särskilda yttrande och att vi ej deltar i beslutet.

Anf. 27 MARIA GARDFJELL (MP):

Fru talman! Jag hade hoppats på att få stå här och tala väl om en avskalad övergångsbudget – en övergångsbudget utan egentligt politiskt innehåll, som byggde på ett antal principer för att värna ordning och reda i den situation som vi nu befinner oss i, efter valet och innan en regering tillträtt. Principerna hade finansministern noggrant förankrat såväl i KU som med de sju finanspolitiskt ansvariga i partierna.

Utöver detta hade jag velat säga att Miljöpartiet har en politik för regional utveckling, grön tillväxt och en levande landsbygd. Jag hade då sagt att landsbygdens utveckling är central och att vi ska klara av att möta de stora framtidsutmaningarna just genom att satsa på landsbygdens utveckling.

Miljöpartiets politik för landsbygden och regional utveckling kan sammanfattas i fem punkter:

1. Det handlar om att investera i bostäder och arbetsplatser.
2. Det handlar om att utveckla landsbygden till en motor för hållbar utveckling och klimatsmart utveckling inom energi, mat och levande natur.
3. Det handlar om att satsa på fossilfria kommunikationer, tåg, kollektivtrafik, cykel och miljöfordon.
4. Det handlar om att främja småföretagandet.
5. Det handlar om att investera i digitalisering för landsbygdens utveckling.

Om vi hade haft en övergångsbudget hade jag stannat här. Nu, fru talman, måste jag i stället fokusera på den av Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna genomröstade budgetramen.

Vi får nog tacka EU för att M och KD inte har petat så mycket i just utgiftsområdet Regional tillväxt. Vi får också passa på att tacka EU för strukturfonderna. De är viktiga, och Miljöpartiet anser att de kommer att kunna bli ännu mer effektiva med ett ännu tydligare fokus på klimatet, eller koldioxidekonomi, som det heter på EU-svenska.

Jag vill peka på några andra frågor som berör regional tillväxt utanför detta utgiftsområde. Låt mig ge några exempel på hur klyftan mellan stad och land ökar med M-, KD- och SD-budgeten.

Företagandet drabbas. En fördubblad moms på naturguidningar slår direkt mot landsbygdens företagare. Annika Fredriksson, ordförande i Naturturismföretagen, säger: Det är konstigt att en budgetmotion – då syftar hon på Moderaternas – med titeln ”Sverige ska hålla ihop” innehåller förslag som gör det svårare för företag på landsbygden.

De gröna jobben blir färre. Moderaterna har en retorisk stil som vi får se upp med. Man säger en sak och gör en annan. Det är likadant på klimat-, miljö- och naturområdet. Moderaternas miljöpolitiska talesperson sa i *Rapport* häromkvällen att M-, KD- och SD-budgeten är ambitiös när det gäller miljö och klimat. Det stämmer inte. Den innebär en nedmontering av Miljösverige, och den drabbar direkt över 1 500 arbetstillfällen samt 4 000 företag inom den gröna miljösektorn. Det är ett hårt slag mot hela Sverige och mot hela landsbygden.

Den innebär också att klimatomställningen går långsammare. Vi har fått en rapport från IPCC som visar att om vi ska nå 1,5-gradersmålet måste vi öka takten i klimatomställningen. Nu avvecklar i stället M, KD och SD successivt klimatinvesteringsstödet, vilket gör att effektiviteten i klimatomställningen minskar. Den mest effektiva klimatinsatsen är den som faktiskt genomförs.

Bostadsbyggandet drabbas. Hyresrätter med investeringsstöd står för närmare hälften av de hyresrätter som byggs i Sverige varje år. Att avskaffa stödet från den 1 januari ger kraftigt ändrade spelregler för bostadsbranschens olika aktörer. Är det bara de rödgröna partierna som numera vill att företagen ska ha långsiktiga spelregler? Detta drabbar naturligtvis också byggandet i de mindre orterna på landsbygden hårdast. Det är just där investeringsstödet behövs som mest.

Resandet försvåras. Gratis resor i kollektivtrafiken för ungdomar sommartid slopas. Gissa en enda gång om det är ungdomarna på landsbygden som drabbas hårdast av detta! Där är resorna längre, och kostnaderna för bussbiljetten högre.

Fru talman! Övergångsbudgeten var kanske inte någon vacker budget. Den var själlös och i avsaknad av en ny kraftfull rödgrön politik. De politiska ambitionerna fick stå åt sidan, men övergångsbudgeten stod för ordning och reda i styret av ett land med en övergångsregering.

Tidigare i mitt anförande citerade jag Annika Fredriksson från Naturturismföretagen, och hon får också avsluta mitt inlägg. Hon säger så här: "Förslaget om att fyrdubbla momsens på naturguidningar verkar vara ett hafsvverk, illa genomtänkt och okunnigt."

Ett hafsvverk, säger även jag. Det är vad hela den här M-KD-SD-budgeten är. Miljöpartiet avstår självklart från att delta i beslutet, eftersom rambeslutet för statens budget står för det som Birger Lahti uttryckte tidigare: Det här handlar om ett kaos och inte om ordning och reda för Sveriges ekonomi och Sveriges styre.

(Applåder)

Anf. 28 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Fru talman! Sverige är ett avlångt land med stora avstånd i norra Europa. Sverige hänger också samman med andra länder och ett globalt klot. Man kan inte bara göra saker och ting lokalt i det lilla perspektivet, till exempel leverera subventioner till köp av elcyklar, vilket har varit Miljöpartiets stora sak de fyra gångna åren.

Det gäller att arbeta både hemma och speciellt internationellt, eftersom vi hör samman med en värld där vi ska ta oss runt och där vi är beroende av andra. Att skruva i systemet hemma i Sverige så att man klämmer till de egna företagen och människor som behöver ta sig runt levererar inte när resten av världen inte är med. Därför är dessa möten och arbetet som pågår med klimatpolitiken viktiga.

Att den symboliska flygskatten tas bort hatas av rödgröna företrädare. Men symbolpolitik där man beskattar människor som reser i stället för att titta på utsläppen och som flyttar flyg från Sverige till exempel till grannlandet Danmark ger inga effekter.

Jag vill också säga att om man tror att det finns kollektivtrafik runt om i landet på landsbygden har man inte varit där. Det är även där människor använder bilen mest. Det är så familjerna klarar av att ta sina barn och barnbarn till skola och andra ställen dit de ska.

Dessutom har Miljöpartiet varit med och infört en kilometerskatt för företagare i det här landet, och det gynnar inte företagen och tillväxten speciellt.

Anf. 29 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Ann-Charlotte Hammar Johnson tar upp många frågor. Självklart är Sverige ett avlångt land – det uttrycket använder vi inte så ofta längre.

Självklart är ett globalt arbete mycket viktigt. Nu handlar det här om den regionala tillväxten och den regionala utvecklingen, och globalt sett är just regional utveckling och utveckling av landsbygderna också väldigt

viktiga saker i klimatarbetet. Isabella Lövin befinner sig just nu i klimatförhandlingar i Polen, och självklart är Miljöpartiet kanske det mest framträdande i den svenska politiken just när det gäller satsningarna på internationellt arbete inom klimatområdet.

Företagens roll är väldigt viktig i det här arbetet. Många företag i Sverige är också ledande i det internationella samtalet kring hur vi ska klara av klimatomställningen. Det är dessa företag, som utvecklas starkt i Sverige just nu, som M, KD och SD vill slå mot. Det är att göra det svårare för dem att vara ledande i världen.

Ann-Charlotte Hammar Johnsson raljerar över elcykelsatsningen, men faktum är att de som bor på landsbygden har störst nytta av elcykeln. Med en elcykel kan man lätt cykla två mil till sitt jobb. Jag kommer från Uppsala. Det är Sveriges fjärde största stad. Men det är också Sveriges främsta landsbygdskommun med flest boende på landsbygden. Jag kan även säga att de ungdomar som bor runt om på landsbygden i Uppsala har uppskattat den gratis bussbiljett som de fick i somras. Och det finns landsbygd i hela Sverige.

(Applåder)

Anf. 30 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Fru talman! Maria Gardfjell talar om Uppsala, men vi har också Norrland och allt däremellan. Hur ser det ut där?

De senaste två åren har de svenska utsläppen ökat, enligt SCB. Det kan man fundera på. Konjunkturinstitutet har också konstaterat att sju av åtta satsningar på klimatet brister i effektivitet. Det blir mycket symbolpolitik.

Det är klart att alla blir glada när de kan köpa någonting som blir billigare när de får en subvention. Men vi har väldigt mycket saker som behöver göras i det här landet, och då gäller det att använda rätt pengar på rätt ställe.

Till sist: Det har varit mycket snack om att det slaktas i budgeten under de timmar som gått sedan budgeten togs. Men det är lika mycket pengar eller mer om man jämför med 2016. Hela tiden blir det därför en symboldiskussion om vem som gör mest för miljön. Jag skulle vilja säga att det gäller att göra bäst saker för att nå bäst resultat.

Anf. 31 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Moderaterna vill avskaffa den effektiva klimatpolitiken i Sverige, som handlar om ekonomiska styrmedel, bland annat flygskatten. Man sänker också ambitionerna för ekonomiska styrmedel när det gäller koldioxidskatten. Det är inte effektiv klimatpolitik. Den mest effektiva klimatpolitiken är just de ekonomiska styrmedlen.

Jag vill avslutningsvis, fru talman, också svara Moderaterna på frågan om vi klämmer åt företagen. Nej, det är faktiskt Moderaterna som står för en politik där 4 000 företag drabbas direkt av de nedskärningar som görs inom området miljö, klimat och natur.

Anf. 32 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M):

Fru talman! Som ni som följer den här debatten, och flera som nu tillkommer, hör handlar det här betänkandet om utgiftsområde 19 Regional tillväxt. Målen för området är utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft.

På hösten, efter det att budgetens hela ram är tagen, tar man ramen för varje utskotts del. Det är det, och mer därtill, som vi i dag diskuterar här. Själva politik innehåll återkommer för behandling under våren. Då ska vi prata om innehållet i den politik som finns på området, ihop med de motioner som partier och enskilda har väckt under hösten. Då kommer vi också att diskutera mer hur det ska gå att bo, leva och verka i hela landet.

Fru talman! Närmare 3,5 miljarder hanteras under utgiftsområde 19. Upplägget är sådant att det finns, kan man säga, två delar: en del som handlar om resultatredovisning och en del som handlar om anslag. De är tre stycken.

Alla partier här i kammaren har ställt sig bakom den del som handlar om resultatredovisningen. Den har genomförts ett antal år. Man tittar på hur man redovisar sin politik och belyser redovisningen från olika håll och kanter och ser på hur redovisningen kan underlättas och bli mer tydlig och transparent på olika sätt för att man ska kunna ta sig an resultaten.

Regionalpolitiken tangerar flera områden utanför just utgiftsområde 19. Ett av de områden som berörs är landsbygdspolitiken, som också har varit uppe här tidigare i dag. Den redovisas under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Den som ska ta del av budgeten kan konstatera att det saknas en referens till målet för en sammanhållen landsbygdspolitik i utgiftsområde 19. Då vill man se att det förtydligas så att man kan följa med i var saker och ting ska redovisas.

Fru talman! Vi har ställt oss bakom och tycker att det är bra med det arbete som pågår med förbättring och utveckling av den ekonomiska styrningen.

På området Regional tillväxt finns Tillväxtverket som en central spelare. Tillväxtverket är en myndighet som i mångt och mycket spelar en roll för projektmedlen som diskuterats här, som på olika sätt kommer landets delar till godo.

Myndigheten har ett uppdrag att till den 1 februari 2019 ta fram ett nationellt uppföljningssystem för projektverksamhet som finansieras under det anslag som heter 1:1 Regionala tillväxtåtgärder. Det är någonting som vi välkomnar. Vi hoppas verkligen att det blir enkelt, effektivt och tydligt så att resultaten blir bra med mycket nytta och administrationen minskar.

Regional tillväxt används för olika regionala företagsstöd, projektverksamheter och medfinansiering av EU-program. Den största delen av de stöd som beslutats inom ramen för anslaget är antingen fleråriga samverkansprojekt med många olika offentliga privata aktörer eller fleråriga företagsinvesteringar.

Det finns också ett anslag 1:2 Transportbidrag, som går till regionala delar och avser kompensation till företag i de fyra nordligaste länen som på grund av långa transportavstånd får kostnadsnackdelar. Det ska tillgodose dessa företags behov och stimulera till höjd förädlingsgrad i områdets näringsliv.

Anslag 1:3 handlar om de europeiska medlen. Det är den regionala tillväxtfonden som under perioden 2014–2020 levererar de sista delarna av de pengar som ska finnas kvar där. Man har också slutregleringar från perioden innan, som sträckte sig från 2007–2013. Det är utbetalningarna från statens budget inom regionala utvecklingsfonden till åtta regionala och ett

nationellt strukturfondsprogram inom målet för investering för tillväxt och sysselsättning som det handlar om. Tillväxtverket är den myndighet som förvaltar och attererar dessa delar.

Med detta, fru talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 33 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Tack för ditt anförande, Ann-Charlotte Hammar Johnsson! Jag vill bara ställa en kort fråga så att den inte tar upp någon längre tid: Tror du på rapporterna som kommer om klimatet och vilka utmaningar vi står inför? Tror du på dem, eller vad är din bild?

Anf. 34 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik:

Fru talman! Jag ska börja där vi slutade i vårt förra replikskifte, då Birger Lahti sa att företag som han har kontakt med pratar om att det saknas kompetens. Då pratar man inte om andra delar. Jag vill bara tala om att vi pratade om att man har stölder och inbrott och att man råkar ut för otrevligheter från ligor som tar sig in och plockar produkter och annat från företagen så att de får minus på kontot.

Jag tror, nej, jag är övertygad om och vet att företag pratar om olika delar. Självklart saknas det kompetens. Det saknas kompetens därför att många ungdomar går ut gymnasiet utan att ha den utbildning med sig som de behöver. Samtidigt skriker arbetsmarknaden efter de personer som den behöver. Det matchar inte. Det handlar om brister från gymnasiet och om att varje människa har rätt att få den utbildning som hon behöver. Vi ser på olika ställen i vårt avlånga land förfärande siffror på obehöriga lärare – över 50 procent i vissa kommuner.

Dessutom behövs det ordning och reda på våra utbildningar och i våra skolor för att alla ska kunna tillgodogöra sig kunskap. Samtidigt måste näringslivet kopplas på så att det blir tydligt vilket ansvar man har för att komma i arbete.

Det finns alltså ett stort strukturellt problem här som behöver lösas, och det är jätte viktigt.

Anf. 35 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Jag trodde att det skulle vara lätt att svara. Jag ställde bara en kort fråga, men den lyckades du undvika, Ann-Charlotte Hammar Johnsson. Men jag hade kanske inte väntat mig ett svar. Du kan få en ny chans. Sedan får inte jag någon mer.

Jag tänker inte gå in på den biten, men jag måste utveckla den lite. Jag tror bara så här: Ett jämlikt samhälle är betydligt bättre för alla, och där skulle även företagarna komma bort från det här att småbarn eller ungdomar gör hyss när de växer upp i ett samhälle som inte är jämlikt eller tryggt.

Jag försöker ännu en gång: Tror du på klimatrapporterna som kommer? Berätta för mig, du! Hur skulle du se till att flyget minskar, framför allt i Sverige men förhoppningsvis globalt? Bränslet som ni snackar om finns inte i dag. Vi har inte tillräckligt med alternativa bränslen. Det är jättebra förslag – vi kommer också att utveckla dem. Berätta för mig hur vi ska minska flyget och om klimatfrågan!

Anf. 36 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Fru talman! Det är ju så att man har två repliker, och eftersom vi påbörjade en diskussion som inte blev avklarad började jag i den änden och svarade på den. Jag tog chansen eftersom Birger Lahti begärde ordet.

Självklart händer det saker och ting i vår värld med miljö och klimat. Men det förs en diskussion om att Sverige ska göra allt i en värld där gränserna inte verkar finnas, där land blir ett annat land och man helt plötsligt ska göra allt inom det egna landet och därför skruvar ihop ett system. Det tror jag inte på.

Jag tror inte på att människor inte ska kunna använda sina bilar i det lilla till dess att de kan byta bil och få en ny bil så att de kan ta sig till arbetet, för kan man inte det blir man arbetslös.

Jag tror på flyget. Vi arbetar fortfarande med bränslen och teknikutveckling, absolut, och med start- och landningsavgifter. Man ska beskatta det som släpper ut, inte människor som reser.

Anf. 37 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Det är intressant att lyssna på dig, Ann-Charlotte Hammar Johnson.

Jag har själv ganska stor erfarenhet av politik, dock inte i riksdagen utan i kommunpolitiken. Jag tycker att politisk styrning är något väldigt viktigt.

Jag har för övrigt också mina rötter i Norrland och äger skog i norra Västerbotten. Vi får prata om Norrland vid fler tillfällen. Detta apropå din tidigare fråga till mig.

Jag har lärt mig en sak som är viktig i arbetet inom politiken: att de som styr ska ha politisk genomslagskraft. Därför tyckte jag att det var viktigt med övergångsbudgeten, för den gav störst möjlighet till den eller dem som bildar regering framöver att förändra och lägga in sina förslag i en ändringsbudget.

Jag är lite intresserad av hur du resonerar och hur du ser på de principer som fanns för övergångsbudgeten. Var det någon särskild av de principer som fanns som gjorde att du tyckte att det var rätt och riktigt att Moderaterna och KD gick fram med sitt politiska förslag i detta speciella läge för Sverige?

Anf. 38 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Fru talman! Principen är väldigt enkel: Där ute finns en verklighet som pågår. Riksdagen är inte en övergångsriksdag så som regeringen är en övergångsregering, och Moderaterna kommer alltid att driva sin politik utifrån det man tror på.

Jag kan räkna upp det igen. Vi ska knäcka gängkriminaliteten och få fler poliser på plats. Vi satsar på äldreomsorg och vård och på barn med kunskap, ordning och reda och livschanser. Det ska löna sig med arbete, entreprenörskap och företagande. Högre tak för RUT skapar jobb i tjänsektorn. Vi vill återupprätta samhällskontraktet med lag och ordning och trygghet ute.

Så sent som i veckan kom rapporter. Nu finns det tack och lov bra sidor på Facebook där människor engagerar sig för grannsamverkan, men det finns också ligor som åker runt och utger sig för att vara hemtjänstpersonal och annat.

Jag tycker att det är väldigt viktigt att vi får fart på systemen. Vi har inte tid att vänta.

Det har också tillkommit kommunanslag på 5 miljarder. Försvaret – ja, vi vet hur vår omvärld ser ut, och pengarna ska på plats.

Det handlar helt enkelt om att komma igång med en politik som man tror på för detta land. Därför har vi lagt fram vårt förslag.

Frågan skulle kunna gå tillbaka: Varför lade inte Socialdemokraterna tillsammans med Miljöpartiet eller vilka ni nu ville fram ett aktivt budgetförslag? Det hade ni mycket väl kunnat göra. Den möjligheten har ni alla haft. I stället sitter ni passivt och beklagar er över att det finns andra som har lagt fram en budget.

Anf. 39 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Det var ju roligt att jag fick svara på en fråga, och det ska jag absolut göra. Vi har gjort detta för att vi har en övergångsregering, som inte har någon möjlighet att bedriva politik. De får inte ägna sig åt politisk verksamhet i det här läget. Därför har vi inte lagt fram en politisk budget, utan en övergångsbudget.

Min fråga till dig kvarstår dock. Du argumenterar för att Moderaternas politik snabbt ska genomföras. Men vi vet ju faktiskt inte vilken regering vi får. Det kan mycket väl bli en annan regering, där Moderaterna inte sitter med. Är det då rimligt och rätt att den regeringen ska regera med en moderat budget, i stället för med en budget som man själv har möjlighet att påverka? Vill inte du som politiker att styrande politiker ska få politisk genomslagskraft?

Anf. 40 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Fru talman! Självklart vill jag att politiken ska få genomslagskraft; det är därför vi har lagt fram en budget. Här i riksdagen har vi inte något stopp för att lägga fram budgetar som är politiska. Miljöpartiet kan alltså tillsammans med andra när som helst lägga fram en budget.

Det tar ett tag innan man får en budget på plats. Saker och ting tar tid, till exempel remisser. Därför var det angeläget för oss att lägga fram en budget, vilken regering det än blir. Antingen är saker på gång och fortsätter, eller så finns det saker man kan förändra. Dock ligger vissa saker fast, som är väldigt viktiga för mig: att människor har pengar kvar i plånboken och att pensionärer får högre pension.

Anf. 41 MONICA HAIDER (S) replik:

Fru talman! Det var intressant att höra ditt anförande, Ann-Charlotte Hammar, där du talar om resultatredovisning och vad vi har gjort den gångna mandatperioden. Vi är väldigt stolta över det vi faktiskt lyckats genomföra under de fyra år vi har suttit i regering. Vi genomförde mycket bra landsbygds politik, och jag tackar för att du också talar om det.

Det jag funderar över, i och med att ni inte har några förslag på detta område, är vad ni egentligen vill det kommande året när det gäller landsbygden och dess utveckling. Det är inget man kan se i ert budgetförslag.

Anf. 42 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Fru talman! Tack, Monica Haider! Resultatredovisningen handlar om den ekonomiska styrningen och hur man styr området regional tillväxt. Det är detta vi har tittat på, även under alliansregeringens tid. Man tittar på hur regeringen redovisar sitt upplägg för att se resultat och följa de politiska förslagen – om det är godtagbart och man kan se transparens, öppenhet och synergieffekter. Detta har alltså inget med politiken i sig att göra, och därför har vi tyckt att det är väldigt bra att man har denna redovisning och kan titta på saker och ting och få dem kontrollerade.

Efter fyra år är ni stolta. Ja, det får jag hoppas att man är när man driver en politik för att nå mål. Vi har många mål som vi är eniga om, men samtidigt har vi många olika vägar att nå de målen. Vi ser kanske att det som för Monica Haider är en återvändsgränd är en möjlighet för oss, eller så finns det, som jag ser det, i en rödgrön regering väldigt många stopp och förbud, på områden där vi ser möjligheter. Det är väl egentligen detta det handlar om.

När det gäller den politik som finns på detta område handlar det om de ekonomiska ramarna i dag, och de har ett antal gånger varit desamma. Moderaterna har alltså lagt ungefär samma pengar som Socialdemokraterna. Själva politikens innehåll kommer i motionsdiskussionerna efter jul, på vårsidan. I dag handlar det om ramarna.

Anf. 43 MONICA HAIDER (S) replik:

Fru talman! Det var väl det jag hade väntat: att jag inte skulle få något svar på frågan. Ni är väldigt tomma på detta område och har inte så mycket landsbygdspolitik över huvud taget. Det har ni aldrig haft.

Anf. 44 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik:

Fru talman! Ja, så kan man uttrycka sig i ett spel om politik, men i verkligheten stämmer det inte. Monica Haider och jag har till exempel ett antal gånger träffat skogsindustrin, och de har talat om vilka problem de har med kilometerskatten, som Monica Haiders regering infört på avstånd. De har också problem med att hitta chaufförer. Det finns väldigt många strukturella problem som behöver lösas. Vi avser inte att beskatta vägar, lastbilar etcetera, för människor ska kunna ta sig fram. Det är ett sätt att leva på landsbygden. Man ska kunna bo, leva och driva företag.

Förutom på området regional tillväxt har vi självklart politik på alla områden som tangerar det, i form av den nationella näringspolitiken. Den kommer vi att debattera nästa vecka.

Anf. 45 CAMILLA BRODIN (KD):

Fru talman! Kristdemokraternas vision är att hela Sverige, med såväl människor som företag, ska ges goda förutsättningar att växa, utvecklas och leva. Sveriges tillväxt är beroende av både näringslivets villkor och de miljöer människor bor och verkar i. Konkurrenskraftiga företag, goda kommunikationer, attraktiva livs- och boendemiljöer och tillgång till of-fentlig och kommersiell service är avgörande för regioners och kommuners utvecklingsmöjligheter.

Vi kristdemokrater anser att varje invånare, oavsett var man bor och lever i Sverige, ska kunna känna hopp för sin framtid och kunna se sin egen och omgivningens potential för att skapa en värdig tillvaro med egen

försörjning. Varje arbetad timme ska vara viktig för den enskildes ekonomi och för samhället.

Även om det finns stora skillnader mellan olika delar av landet är känslan av att inte få tillgång till samma service, kvalitet i skola, vård och omsorg eller arbetstillfällen ofta densamma. Ett Sverige som håller ihop kräver en politik som ger förutsättningar för sammanhållning och gemenskap.

Fru talman! Skapandet av regional tillväxt handlar om att våga satsa på utvecklingen av företag, som ger arbetstillfällen och därmed ökad konsumtion. Det krävs långsiktiga villkor och förutsättningar på lokal nivå, där det offentliga samspelar med näringslivet. Vi kristdemokrater anser att det lokala näringslivets förutsättningar är avgörande för Sveriges tillväxt.

Under föregående mandatperiod hade jag förtroendet och förmånen att få vara kommunpolitiker och kommunalråd i Täby kommun, som ligger i Stockholms län. Jag arbetade dagligen med att försöka förbättra företagsklimatet, se och lyssna till företagen samt samarbeta och kroka arm för att skapa goda förutsättningar, för det är först då tillväxt kan ske. Inget av detta kan tas för givet.

Vi politiker ska inte bara titta på och tro att detta löser sig av sig självt – att det där fixar marknaden själv. Sverige växer och ska växa, men vi ska inte växa så det knakar. Vi ska växa tillsammans på bästa sätt, och då gäller det att vi fokuserar på några grundläggande faktorer och arbetar för ett gott näringsliv med sunda företag, som också ges möjlighet till tillväxt. Rätt hanterat ger detta en positiv utveckling i hela landet.

Jag tänker på infrastruktur, både den digitala infrastrukturen och våra transportvägar, och på de satsningar vi gör och som måste genomföras framöver. Det krävs förändringar på arbetsmarknadsområdet för att minska arbetslösheten och se till att varje individ har relevanta arbetsuppgifter. Detta förutsätter att det finns bostäder där människor kan leva sina liv och tillåts ha drömmar.

Näringspolitiken måste ge stabila, goda och förenklade villkor för fler och växande företag. Det privata näringslivet har varit, är och kommer alltid att vara ryggraden för Sveriges välfärd. Utan företag har vi ingen välfärd. Vi kristdemokrater anser att de små och medelstora företagen, som ofta är familjeföretag, ska stå i centrum för utformningen av näringspolitiken.

Även basindustrins utveckling har en mycket stor betydelse för regional tillväxt och jobbskapande i Sverige, inte minst utanför våra storstadsregioner. Basindustrin och omhändertagandet av våra gemensamma naturtillgångar är grunden för det svenska välståndet. Ett konkurrenskraftigt näringsliv och en stark basindustri förutsätter en trygg och säker elförsörjning, vilket energiöverenskommelsen har lagt grunden för genom säkrad tillgång till kärnkraft och utveckling av förnybara energikällor.

Fru talman! De möjligheter som det digitala samhället för med sig genom minskad betydelse av geografisk placering – vare sig det gäller en skolklass utbyte med en skola på andra sidan jordklotet, telekomtjänster mellan Europa och Indien eller diagnostisering av sjukdom i Australien med hjälp av röntgenbilder från ett svenskt sjukhus – gör att människor med rätt använd teknologi och tillgång till elektricitet utan avbrott kan bo och arbeta var som helst.

För att antalet arbetstillfällen ska öka både i förorter och på landsbygden behöver den digitala kompetensen öka och vara mer tillgänglig hos våra myndigheter. I dag är vår befolkning mer digital än vad Myndighetssverige är. Med det sagt vill jag ändå understryka att det behövs fortsätta stödfunktioner runt om i vårt land för att stötta dem som inte är tillräckligt digitala ännu. I dag krävs det digital kunskap för nästan vilket arbete som helst, och för att hålla kontakt med både privata företag och offentliga verksamheter.

Det behövs goda kommunikationer i hela Sverige: järnväg, sjöfart, flyg och inte minst bil. Bilen är ett redskap för frihet, och här räknar vi kristdemokrater även in den utbyggnad av laddinfrastrukturen för elbilar som måste ske över hela landet.

Goda kommunikationer är en förutsättning för att vårt avlångs land ska ha en tillväxt som utvecklar välståndet och sysselsättningen och för att hela Sverige ska leva.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 46 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Du, Camilla, talade om att vi måste våga satsa på villkoren för företagen och att det lokala näringslivets förutsättningar är viktiga.

Hur ser då du, Camilla, och Kristdemokraterna på skattechocken i budgeten för naturturismföretagarna? Det blir fyrdubblad moms på naturguidningar, vilket slår direkt mot landsbygdens företagare. Hur förklarar du som kristdemokrat att ni vill satsa på denna skattechock?

Anf. 47 CAMILLA BRODIN (KD) replik:

Fru talman! Jag tackar Maria för frågan.

Villkoren för företagen är viktiga för hela vår gemensamma välfärd. Som jag sa i mitt anförande: Utan företag har vi ingen välfärd.

Naturguiderna har i dag kanske inte den största påverkan när det gäller att se till att Sverige har en fortsatt fungerande välfärd. Vi tror inte att detta har gett den utdelning som man skulle kunna tänka sig att naturguider skulle kunna ha. Detta är symbolpolitik.

Anf. 48 MARIA GARDFJELL (MP) replik:

Fru talman! Naturturismföretagen är en viktig del av vår turistnäring. Den lockar till sig många kunder från Sverige och övriga världen. Denna utveckling är viktig för Sverige och för näringslivet på lokalplanet. Turismen bidrar inte bara till jobb inom själva turistnäringen utan också till jobb i restaurangbranschen, hotellnäringen och andra verksamheter vid sidan om.

Den sänkta momsen på naturguidningar infördes nyligen, och utan att ens utvärdera den avskaffar ni den nu. Hur kan Kristdemokraterna vilja höja skatten för företag i den viktiga turistbranschen?

Anf. 49 CAMILLA BRODIN (KD) replik:

Fru talman! Det är riktigt att besöksnäringen är viktig, och precis som jag sa i mitt anförande är det viktigt att politiker på lokal nivå samtalat och ger goda förutsättningar så att företag kan utvecklas och få kompetens på

plats. Jag träffade en företagare i förra veckan som sa: Kompetens är jätteviktigt. Men just nu finns ingen att få tag i, så ge mig inkompetent personal.

Vi måste jobba lokalt för att se till att förbättra förutsättningarna för företag, oavsett bransch. Det gäller att jobba med dessa frågor på ett bra sätt framöver.

Anf. 50 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Jag tackar Camilla för anförandet. Jag ska försöka göra det enkelt för dig så att du kan hålla reda på frågorna, och de ska inte bli många.

Först och främst: Tror du, Camilla, och ditt parti på att klimatrapporterna är riktiga?

På det följer min andra fråga: Ni vill ta bort skatten på flygresor. Jag förstår att man kan ha olika syn på detta, men vad är din bild? Om du tror på klimatrapporterna, Camilla, hur ska vi minska på flyget? Om du inte tror på dem är det lätt, för då bryr du dig inte om att minska på flyget.

Hur vill du minska på flyget? Jag förstår detta med bränsleutbyte, och jag håller med om att det ska utvecklas. Men vi har inte dessa bränslen på plats; de finns inte i dag. Jag hoppas därför att svaret inte bara blir det.

Så till min tredje fråga. Du talade om förenklade villkor för företagen, Camilla. Kan du ge några exempel på vad det kan handla om?

När jag ställer denna fråga till företag brukar det bli jättetyst, och sedan kommer de med några hafsiga förslag på förenklingar. Jag känner många företagare, och de flesta säger att det är rätt bra att vara företagare i Sverige. Jag vill därför gärna höra dina förslag på vilka de förenklade villkoren skulle vara.

Anf. 51 CAMILLA BRODIN (KD) replik:

Fru talman! Jag tackar Birger Lahti för frågorna.

Vi kristdemokrater tror självklart på rapporten från FN:s klimatpanel, som visar att vi behöver ha en stabil elförsörjning över tid. Då krävs det mer kärnkraft, över 500 reaktorer, för att klara av den elektrifiering som hela världen står inför för att kunna nå klimatmålen. Här har vi en diskussion för hela Sverige framöver i vilken flyg, bil och mycket annat ingår. Det handlar om hur vi kan ställa om för att få mer el i framtiden.

Precis som ni tror vi alltså på klimatrapporterna, och vi menar att vi för en politik i rätt riktning.

Vad gäller förenklade villkor brukar också jag både få och ställa den frågan när jag besöker företag. Jag delar din uppfattning, Birger, att många tycker att det finns bra förutsättningar för att driva företag i Sverige i dag.

Det finns dock mycket som sätter käppar i hjulet, till exempel att personalliggare gör den administrativa bördan tyngre för vissa företag och försvårar för dem att lägga viktig tid på det som har med företagets idé att göra. Det är ett exempel. Ett annat är att om man har verksamhet i olika kommuner krävs det olika tillstånd. Det kan vara 42 olika tillstånd i en kommun och flera andra i en annan kommun. Hur kan vi samköra detta på ett bättre sätt? Det är några förenklade villkor som vi politiker kan jobba vidare med.

Anf. 52 BIRGER LAHTI (V) replik:

Fru talman! Tack för svaret – det var bra att jag i alla fall kunde få ett svar! Det finns en anledning till att personalliggarna har kommit till. Tycker inte du, Camilla Brodin, att det är bra att man kan få veta att företagen har en personalpolitik som är rättvis mot alla konkurrenter? Är det inte bra att få veta att företagen inte har svart arbetskraft? Är det inte bra att man kan kolla sådana saker? Det finns en anledning till att man har personalliggare. Jag förstår inte varför man skulle vilja slopa personalliggarna och varför man tycks mena att det skulle vara just de som välter ett företag.

Camilla nämner själv att ni tror på klimatrapporerna och att ni är med på det som sägs i energiöverenskommelsen. Där talas det om 100 procent förnybar el till 2040. Därför blir min slutfråga: Tycker Camilla Brodin att kärnkraft är förnybar elproduktion?

Anf. 53 CAMILLA BRODIN (KD) replik:

Fru talman! Vad gäller förenklade villkor för företagarna och personalliggare har vi gått i motsatt riktning. Det är inte ens digitaliserat, utan det är en viss typ av penna som måste användas. När man reglerar detta för företagen tycker inte vi att det är okej. Däremot ska vi ha sjysta villkor så att företagen följer lagen. Vi vill inte se att företag fuskar. Det är där man måste hitta bra sätt så att man kan kontrollera och följa upp det hela.

I energiöverenskommelsen står det om 100 procent förnybart. Det innefattar även kärnkraft. Vi ser alarmerande uppgifter dag efter dag om effektbristen och effektutmaningen. Hur ska vi kunna klara elförsörjningen i Sverige? Titta på Gotland! Vi kan inte planera bort kärnkraften. Vi behöver absolut se till att vi har förnybart, och vi behöver kärnkraften, som ju också är fossilfri. Det är genom kärnkraften vi ska kunna nå klimatmålen.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 17 december.)

§ 10 Rättsväsendet

Justitieutskottets betänkande 2018/19:JuU1

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet (prop. 2018/19:1 delvis)
föredrogs.

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras trots att det varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det skulle behandlas.

Anf. 54 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S):

Fru talman! Brottsligheten utgör ett hot mot vårt demokratiska samhälle och ska bekämpas med alla medel. Det är när tron på framtiden går förlorad som gängen och våldet blir ett alternativ. För mig som socialdemokrat är det otroligt viktigt att bekämpa brotten men också brottens orsaker.

Sverige är i grunden ett tryggt land, men vi har problem som vi måste möta med kraft. Därför har vi under den föregående mandatperioden skärpt lagar för att bekämpa terrorism, för att knäcka den organiserade brottsligheten och för att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Vi har samtidigt påbörjat den största polissatsningen på 20 år med målet om 10 000 fler polisanställda till 2024.

Allt detta är viktiga beståndsdelar i ett medvetet jobb för att öka tryggheten i vårt samhälle, och jag är som ordförande i justitieutskottet glad för att det råder rätt bred samsyn också i det viktiga arbete vi har framför oss.

Det vi däremot i denna stund, fru talman, är djupt oeniga om är hur seriöst det är att i detta läge, med en övergångsregering och en övergångsbudget, driva igenom en annan budgettram och på område efter område förändra förutsättningarna i grunden.

En övergångsbudget är ingen permanent lösning. Den tar sig inte an de stora samhällsproblemen med nya reformer. Det är inte heller det den är till för. Den finns för att viktiga samhällsfunktioner, välfärd och myndigheter ska fungera ungefär som tidigare. Den behövs för att skapa stabilitet, och den är just en övergångsbudget i väntan på att en regering ska tillträda och presentera sin ekonomiska politik.

Trots att Sverige har en övergångsregering som följer spelreglerna och lägger fram en övergångsbudget röstade Moderaterna och Kristdemokraterna i onsdags igenom sin budgetmotion med Sverigedemokraternas stöd. Det står partierna fritt att göra så. Men i mina ögon är det inte ansvarsfullt, och det för inte heller Sverige närmare en regeringslösning.

Jag är övertygad om att vi i detta läge, där landet leds av en övergångsregering, måste koncentrera vårt arbete på att få till en handlingskraftig regering som åtminstone kan tolereras av en majoritet av ledamöterna.

Det är inte på utgiftsområde 4 de stora frågetecknen finns. Här är förslagen mycket i linje med tidigare budgetar. Det är saker som liknar det vi själva har aviserat och som framöver kommer att krävas för att stärka helheten i rättsväsendet. Det är en politik som oavsett regering framöver kommer att behöva läggas på bordet.

Men, fru talman, som vi vet är samhället en helhet. Därför är det intressant att också när man som vi jobbar med kriminalpolitik lyfta blicken i detta läge. Den långsiktigt bästa brottsbekämpningen är att bygga ett samhälle där de sociala klyftorna är små, där alla har rätt till arbete, där kvinnor och män har lika mycket makt och där barn och ungdomar har trygga uppväxtvillkor. På det sättet är välfärdspolitiken en viktig del av kriminalpolitiken.

Kriminalitet föds ur ojämlikhet och ojämställdhet. Därför är det helt fel väg att gå när man lägger fram en politik med fokus på stora skattesänkningar. Det är inte vad Sverige nu behöver, det är inte vad väljarna har efterfrågat och det är inte den politik som kommer att göra vårt land tryggare.

Det går aldrig att kombinera moderata skattesänkningar med socialdemokratiska välfärdsambitioner. Den ekvationen är en omöjlighet. Moderaternas och Kristdemokraternas budget innebär stora skattesänkningar på ungefär 15 miljarder kronor. Trots löftet om att skattesänkningarna främst ska gå till låg- och medelinkomsttagare visar Moderaternas egen analys att

man sänker skatten mest för dem som tjänar mest. Den tiondel av samhället som har de högsta inkomsterna får 4 700 kronor mer på kontot nästa år medan den tiondel som tjänar minst får nöja sig med 200 kronor.

Detta i kombination med kraftiga nedskärningar på arbetsmarknadspolitiken, nedskärningar på bostadsbyggandet som kommer att leda till byggande av färre hyresrätter och nedskärningar på utbildningar skapar inte trygghet och sammanhållning i samhället utan i stället större utanförskap och klyftor.

Med slopat stöd till barns och ungas fritid, mindre pengar för att arbeta med en jämlik skola, skrotade ungdomskontrakt i kampen mot ungdomsarbetslöshet och nedläggningen av Jämställdhetsmyndigheten växer inte jämlikheten och jämställdheten.

Mer av utanförskap och ökade klyftor och mindre av jämlikhet och jämställdhet – det är ett riktigt dåligt recept om man menar allvar med att man vill öka tryggheten i vårt samhälle och minska kriminaliteten. Då räcker det inte med satsningar på rättsväsendet.

Moderaternas och Kristdemokraternas budget representerar en helt annan politik än den vi socialdemokrater gick till val på och vill bedriva. Vi vill bygga ett starkare samhälle och ett tryggare Sverige där investeringar i välfärd och trygghet går före skattesänkningar för dem som tjänar mest. Vi vill ha ett samhälle där vi både stärker rättsväsendet och bekämpar brotten men också brottens orsaker.

Eftersom riksdagen i onsdags beslutade om andra utgiftsramar än övergångsbudgetens väljer vi socialdemokrater att i betänkandet lägga fram vår politik och vår synpunkt i ett särskilt yttrande och deltar inte i anslagsbesluten på utgiftsområde 4, i enlighet med den praxis som finns här i riksdagen.

(Applåder)

Anf. 55 ADAM MARTTINEN (SD):

Fru talman! Vi har nu fastlagda ramar för Utgiftsområde 4 Rättsväsendet att förhålla oss till. Precis som föregående talare väljer vi i Sverigedemokraterna att visa vår politik genom ett särskilt yttrande, eftersom vår politik på många punkter skiljer sig från de fastlagda ramarna.

Fru talman! Sverige befinner sig i ett allvarligt läge där den grova kriminaliteten har bitit sig fast och där rättsväsendet under fyra år med en rödgrön regering inte har fått tillräckliga resurser, befogenheter eller straffskärpningar som skulle kunna vända utvecklingen. Sverigedemokraterna var tidigt ute och föreslog fler utbildade poliser. Men i början av förra mandatperioden var samtliga partier förutom Sverigedemokraterna överens om att vi hade tillräckligt många poliser och att rättsväsendet inte behövde några särskilda resursförstärkningar. Detta var, med facit i hand, en allvarlig misskalkylering från de andra partierna. Det är också själva orsaken till den situation som vi befinner oss i i dag.

Nu är dock tonläget ändrat. Fler partier vill satsa på rättsväsendet, och framför allt på Polismyndigheten. Det välkomnar Sverigedemokraterna. Trots det finns det stora skillnader mellan de olika oppositionspartierna. Sverigedemokraterna har budgeterat för totalt 4,7 miljarder mer än regeringens övergångsbudget, varav nästan 3,3 miljarder går till Polismyndigheten. Av den summan har vi redan för nästa år avsatt 1,5 miljarder till en

riktad lönesatsning, som då kan jämföras med Moderaternas och Kristdemokraternas lönesatsning om 360 miljoner kronor för nästkommande år. I sammanhanget ska det sägas att de rödgröna partierna inte vill se någon riktad lönesatsning alls till Sveriges poliser.

Vi har också valt att satsa på ett utrustningslyft för Sveriges poliser, så att de står rustade inför de tuffaste situationer som kan uppstå. För att nämna någonting mer i vår satsning på Polismyndighetens ramar har vi också valt att satsa på kameraövervakning, så att samtliga utsatta och särskilt utsatta områden skulle kunna förses med kameraövervakning för att på olika sätt motverka brott.

Fru talman! Det räcker inte att bara satsa på Polismyndigheten om rättsväsendet som helhet ska kunna leverera. Det krävs också att andra myndigheter får en resursförstärkning som kan möta upp effekterna av en resursförstärkning till Polismyndigheten. Åklagarmyndigheten och Kriminalvården är två myndigheter som redan i dag har larmat om en ansträngd situation. Sverigedemokraterna har även för i år föreslagit kraftiga resursförstärkningar, så att åklagare kan hantera fler förväntade åtal. Och Kriminalvården behöver redan nu fler anstaltsplatser och mer personal för att verksamheten inte ska bli lidande. Sverigedemokraterna har därför budgeterat för ett utökat anslag om 750 miljoner kronor till Kriminalvården för nästa år och 160 miljoner kronor till Åklagarmyndigheten.

Det tål att sägas att fler oppositionspartier även här har gjort en framryckning i sina anslagsökningar, men ett parti sticker ut. Centerpartiet har när det gäller samtliga anslagsförslag inom ramen för rättsväsendet anslagit mer medel endast till Polismyndigheten. Man har inte anslagit en enda krona mer till Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Sveriges domstolar, Kriminalvården eller Brottsoffermyndigheten. Man har inte anslagit en enda krona mer till något annat anslagsområde. Det är inte seriös politik att inte se helheten och helt utelämna resten av rättskedjan.

Det tål även i sammanhanget att nämnas att den budget som vi nu har antagit för rättsväsendets del ger mer pengar till Polismyndigheten, Kriminalvården och Åklagarmyndigheten. Den ger också förutsättningar för en riktad lönesatsning till Sveriges poliser. Anledningen till att denna budget vann var att Sverigedemokraterna valde att stödja den. Om Centerpartiet eller Liberalerna hade fått bestämma hade riksdagen med största sannolikhet antagit den rödgröna övergångsbudgeten. De valde att lägga ned sina röster i stället för att stödja det förslag som gav mer pengar till rättsväsendet.

Även om Sverigedemokraterna hade velat se mer pengar till Polismyndigheten och våra andra myndigheter är jag ändå stolt över att med min röst ha medverkat till att vi ska kunna stärka rättsväsendet med mer resurser än vad som fanns i övergångsbudgeten. Avslutningsvis måste jag givetvis tacka Moderaterna och Kristdemokraterna för detta som äntligen har lämnat decemberöverenskommelsens principer och faktiskt gjort förändringen möjlig.

Anf. 56 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Fru talman! Det är intressant att lyssna på Adam Marttinen och Sverigedemokraterna när de står här i kammaren några dagar efter att en ny

budgettram från Moderaterna och Kristdemokraterna med stöd av Sverigedemokraterna har antagits.

Min korta fråga till Adam Marttinen är: Ska kammaren på detta sätt se Sverigedemokraterna som en del av regeringsunderlaget för en högerregering? Det kan ju inte vara meningen att en övergångsregering, som inte själv kan utlysa extraval och inte kan avgå, ska administrera en högerpolitik.

Anf. 57 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Fru talman! Med all respekt för min position i riksdagen och i utskottet ligger det lite grann utöver mina befogenheter att avgöra regeringsförhandlingar som inte är påbörjade. Men jag kan konstatera att vi har agerat precis likadant under hela den föregående mandatperioden då vi har haft en möjlighet att påverka politiken på ett sätt som gör att vi stärker rättsväsendet genom tillkännagivanden. Vi har även vid varje votering om anslag i budgeten försökt stärka rättsväsendet. Det betyder inte att vi per automatik är en del av regeringsunderlaget. Om vi hade varit det hade vi sett en betydligt större resursförstärkning än den som Kristdemokraterna och Moderaterna har levererat i dag. En av de viktigaste frågorna för Sverigedemokraterna är nämligen att stärka rättsväsendet och se till att antalet poliser ökar, så att vi får fler poliser ute på gator och torg. För att nå dit måste vi också se till att öka attraktiviteten i polisyrket genom en riktad lönesatsning som motsvarar de förväntningar som poliserna har, detta för att poliser som har lämnat yrket ska kunna återvända och för att de som står på tur ska söka sig till yrket.

Vi kan alltså inte säga att vi är en del av regeringsunderlaget; så mycket kan jag säga. Men vi är definitivt för en förändring, där vi går från den socialdemokratiska politik som varje år har underbudgeterat rättsväsendets myndigheter. Det skäms jag inte ett ögonblick för.

Anf. 58 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik:

Fru talman! Jag har ingen ytterligare fråga men vill säga något. Här finns alltså ett parti som faller en sittande regering och som driver fram en annan politik än den som enligt praxis i detta läge leder till en övergångsbudget, men detta parti har inte ledamöter som i kammaren kan svara på frågan om man är ett regeringsunderlag eller inte.

Jag vill till protokollet notera att det är fascinerande att man kan stå här nu, när man för två dagar sedan har bidragit till att vi har en helt annan budgettram än den som man själv har lagt fram förslag om, och i områdesdebatten ge en bild av att man har en helt annan politik med mycket mer resurser. Det är inte seriöst.

(Applåder)

Anf. 59 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Fru talman! Jag ska försöka svara på en eventuell anklagelse. Det hela är inte helt obegripligt. Jag tror att Fredrik Lundh Sammeli kan förstå hur man väljer att agera i kammaren för att få mest valuta för sin egen röst. I detta förfarande har vi ett eget budgetförslag som faller, eftersom vårt budgetförslag har varit ett mindre alternativ än Kristdemokraternas och Moderaternas förslag. Då står vi givetvis vid ett vägskaal: Ska vi välja att

anta en övergångsbudget, som på ett allvarligt sätt begränsar förutsättningarna för svensk polis att växa i sin kostym och utöka sin numerär, eller ska vi välja alternativet att faktiskt göra det som vi har efterfrågat under samtliga år som vi har suttit i Sveriges riksdag och som vi lovat våra väljare att göra, nämligen medverka till ett stärkt rättsväsen? Jag tror inte att det är speciellt svårt att begripa att vi i detta läge väljer att stärka rättsväsendet snarare än att göra som Socialdemokraterna vill och stjälp rättsväsendet.

Anf. 60 JONNY CATO HANSSON (C):

Fru talman! Människor ska kunna känna sig trygga i hela landet. Vi ska kunna somna utan att vara oroliga för inbrott och låta barnen gå till skolan utan oro för mobbning eller andra övergrepp. Rättsstaten ska vara likvärdig och närvarande för alla människor i alla delar av landet.

En välfungerande rättsstat byggs genom att kampen mot brottslighet förs på ett rättssäkert sätt och genom att både brottsoffer och brottslingar behandlas rättvist och med respekt för deras fri- och rättigheter. Polisen har en central roll i en välfungerande rättsstat för att förebygga, begränsa och lösa brottslighet.

Det finns en bred politisk enighet om att polisen behöver en kraftig resursförstärkning. En sådan förstärkning ska garantera polisens lokala närvaro i hela landet, ge möjlighet till en rejäl höjning av polisens löner och dessutom skapa förutsättningar för bättre arbetsvillkor och en bättre arbetsmiljö. Dagens utveckling, där erfarna poliser i oroväckande hög grad lämnar sitt yrke och där platserna på polisutbildningen inte fylls, måste vändas. För detta krävs större satsningar.

Samtidigt som polisen måste få mer resurser behöver dessa prioriteras annorlunda. Vardagsbrott som drabbar många, till exempel stölder, kortbedrägerier eller nätrakasserier, måste tas på större allvar. Det är brott som dessa, liksom buskörningar, skadegörelse och snatterier, som drabbar många människor i vardagen. Om samhället inte lyckas möta denna brottslighet riskerar det att skapa en känsla av otrygghet och misstro mot rättsväsendet.

Tyvärr får denna typ av brott sällan stor uppmärksamhet av polisen. Tidigare i veckan kom rapporter från Stockholmspolisen om nya riktlinjer som säger att ärenden understigande 5 000 kronor i normalfallet inte ska hanteras, åtminstone inte fram till nyår. Om polisen lägger ned utredningar i samma ögonblick som anmälan har inkommit skickar det inte bara en konstig signal till brottslingarna om att det är fritt fram så länge man inte går över 5 000-kronorsgränsen, utan det tär också på förtroendet för rätts-samhället.

Att tillföra polisen mer resurser för att klara upp fler brott snabbare skulle också öka kraven på resterande rättskedja. Det är därför också viktigt att ytterligare resurser satsas på att stärka just övriga rättskedjan, bland annat Åklagarmyndigheten. För att fler grova brott ska kunna lösas och fler brottslingar dömas är det också viktigt att polisens arbete med person-säkerhet och vittnesskydd effektiviseras och ges större resurser. Även det är en viktig del i att skydda rättssystemet, eftersom vittnen i många fall är en förutsättning för fällande dom.

En stark rättskedja inkluderar förstås även satsningar på kriminalvården. Kriminalvårdens uppgift är inte bara att utmäta straff utan också att

förhindra återfall i brottslighet. Kriminalvårdens behandlingsprogram är helt centrala för att den intagne ska kunna lämna ett kriminellt liv.

Fru talman! Våra utsatta områden är en av våra största utmaningar. I vissa områden känner de boende att kriminella håller på att ta över, och inte sällan handlar det om unga kriminella. Otryggheten ökar, och butiker stänger. Ungdomars brottslighet måste få omedelbara, tydliga och konsekventa reaktioner från samhället. Skärpta straff behövs, till exempel när det gäller brott mot blåljuspersonal, men vi behöver också ett bemötande som inte gör att den unge drivs in i ett kriminellt vuxenliv. För att motverka den farliga utvecklingen med unga lagöverträdare vill vi att lagstiftningen ses över så att unga människor som behöver förflyttas från skadliga miljöer kan omhändertas så snabbt som möjligt.

Det finns ingen tvekan om att det bästa sättet att minska de negativa effekterna av brott – för brottsoffer, förövare och samhället – är att arbeta för att färre brott begås. Därför är det viktigt att det brottsförebyggande arbetet prioriteras, särskilt i våra utsatta områden. Centerpartiet vill göra kommuners och andra offentliga aktörers brottsförebyggande ansvar tydligare, och vi vill även utöka stödet till det brottsförebyggande arbete som involverar civilsamhällets organisationer.

Tillsammans med riktigt tidiga insatser och täta kontakter mellan skola, kommun, föräldrar och civilsamhälle kan unga killar – för det är nästan alltid killar det handlar om – hindras från att glida in i ett destruktivt liv där deras handlingar riskerar att skada både dem själva och andra runt omkring dem. Varje ung man som förloras till brottslighet är en förlust och ett misslyckande.

Fru talman! Vissa frågor på trygghetsområdet behöver lyftas fram särskilt. Det gäller bland annat hedersbrott. Att inte få bestämma hur man vill gå klädd eller att inte själv få välja vänner eller vem man vill leva med är också att utsättas för hederskultur. Hedersproblematiken sträcker sig från kränkande behandlingar till framtvungade självmord och mord i hederns namn. Hedersbrotten måste få ett slut.

Kvinnor i Sverige har mördats av familjemedlemmar med hederskultur som motiv. Pojkar känner sig pressade att kontrollera sina systrar för att bevara en påstådd heder, och varje år tvingas unga män, pojkar, flickor och kvinnor in i arrangerade äktenskap. Hbtq-personer hindras från att vara sig själva. Vi anser att det behövs en ordentlig satsning på utbildning i hedersproblematik för att de som söker stöd från samhället ska kunna få rätt hjälp, men vi vill också se en förändring i svensk lag som säkerställer att hedersmotiv ses som en försvårande omständighet vid straffvärdesbedömningen. Vi vill dessutom att hedersbrott får sin egen brottsrubricering, som har grov fridskränkning som förebild men omfattar gärningar som begås av flera olika personer i samförstånd.

Sexuella övergrepp är och har alltid varit ett stort problem som vi som samhälle har gjort alltför lite för att lösa. Vi vill se hårdare straff för sexuella övergrepp, men vill också se en ny brottsrubricering – grovt sexuellt ofredande – som tar sikte på exempelvis situationer där grupper av gärningsmän angriper en person.

Våldet mot kvinnor syns dock inte bara på gator och torg; som mest tydligt blir våldet tvärtom i nära relationer. Sedan november 2017 har Nationellt centrum för kvinnofrid, som driver den nationella stödtelefonen för kvinnor som till exempel är offer för våld i en nära relation, sett en tydlig

ökning i antalet samtal till den nationella stödtelefonen. Centerpartiet vill att satsningarna på tjej- och kvinnojourer och på Kvinnofridslinjen ska öka rejält för att hjälpa dem som sitter fast i skadliga relationer.

Fru talman! Det finns mycket som måste göras för att öka tryggheten för alla i hela landet. Oavsett om du bor i Vilhelmina, i Stockholms innerstad eller i något av våra utsatta områden ska du kunna känna dig trygg på gator och torg, på bussen, på jobbet eller i skolan och i ditt hem.

Avslutningsvis vill jag meddela att Centerpartiet inte deltar i beslutet om fördelning av budgetanslagen eftersom riksdagen redan har beslutat om en annan budgettram än den som vi i Centerpartiet vill ha. Vår syn på fördelningen av anslag framgår i vårt särskilda yttrande.

Anf. 61 RASMUS LING (MP) replik:

Fru talman! För ett par timmar sedan röstade Jonny Cato Hansson och hans centerpartistiska kollegor i kammaren nej till Stefan Löfven som statsminister. För ett par veckor sedan röstade Jonny Cato Hansson nej till Ulf Kristersson som statsminister. Samtidigt släppte Centerpartiet i onsdags igenom budgeten från Moderaterna och Kristdemokraterna.

Fru talman! Jag har en väldigt enkel fråga: Kommer Jonny Cato Hansson nu att släppa igenom det som Annie Lööf har kallat en liten, konservativ högerregering och släppa igenom Ulf Kristersson när han kommer upp för prövning i kammaren nästa gång?

Anf. 62 JONNY CATO HANSSON (C) replik:

Fru talman! Centerpartiet och Liberalerna är de två enda partier som har öppnat för att göra en positionsförflyttning i statsministerfrågan. Vi har öppnat för att inleda blocköverskridande samtal, och sådana har som ledamot Ling vet förts under de gångna veckorna. Vi lyckades inte komma hela vägen fram.

För Centerpartiet var det ett stort steg att inleda förhandlingar med Socialdemokraterna. Nu är det dags för övriga partier att ta ansvar i den mycket svåra regeringssituation som landet befinner sig i. Hur Centerpartiet kommer att agera de kommande veckorna får vi återkomma till.

Anf. 63 RASMUS LING (MP) replik:

Fru talman! Inför den statsministeromröstning som vi hade för två timmar sedan var Liberalernas partiledare Jan Björklund tydlig: Hans första val var ett mittensamarbete, inte att släppa fram en liten konservativ högerregering eller att gå mot ett extraval.

Jag är medveten om att det har förts samtal. Det är också bra att detta har gjorts, även om det naturligtvis var synd att det hela inte kom någonsans.

Men det som jag nu framför allt är oroad över, fru talman, är att Jonny Cato Hansson svarar så vagt på min väldigt enkla fråga. Vi återkommer till det, säger han. Den tidigare tydligheten med att man aldrig kommer att släppa fram en liten konservativ och nationalistisk regering verkar inte gälla längre. Rätta mig gärna om jag har fel i ditt avslutande anförande, Jonny Cato Hansson.

Anf. 64 JONNY CATO HANSSON (C) replik:

Fru talman! Centerpartiet har varit tydligt genom hela valrörelsen och även efter valet med vad som är våra positioner. Återigen är Centerpartiet ett av få partier som har öppnat upp för att göra en positionsförflyttning inne i kammaren. Det krävs att man vågar ta denna situation seriöst. Miljöpartiet har till och med gått ut och sagt att de inte kommer att släppa fram en regering som de inte själva sitter i, även om det är en socialdemokratiskt ledd regering. Det kallar jag att stänga dörrar, och det behöver vi mindre av i denna svåra situation.

Centerpartiet är berett att ta ansvar för att Sverige ska få en handlingskraftig regering. Därför har vi också, trots att det har varit svårt för oss, inlett samtal med Socialdemokraterna om just en mittenregering.

Anf. 65 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag vill påminna kammaren om att vi nu debatterar rättsväsendet.

Anf. 66 LINDA WESTERLUND SNECKER (V) replik:

Fru talman! Centerpartiet vill ha ett nytt ledarskap för Sverige. Men ni röstade bort Löfven, ni röstade nej till Kristersson, ni röstade nej till en övergångsbudget som innehöll nästan ingenting och ni röstade alldeles nyss nej till Löfven igen.

Ursäkta, Centerpartiet, men vilket ledarskap pratar ni om? Ni ger makten till Sverigedemokraterna. Ni gör det som Annie Lööf drämde näven i bordet i valrörelsen och lovade att ni inte skulle göra, nämligen ge Sverigedemokraterna makt och inflytande. Särskilt gäller detta inom rättspolitik, vilket jag skulle säga är Sverigedemokraternas allra farligaste och mest odemokratiska område.

Genom att lägga ned sin röst har Centerpartiet gett SD, KD och Moderaterna makten tillsammans. Den politik som nu kan bli verklighet är en konservativ, bakåtsträvande politik utan den minsta tillstymmelse till liberalism och individens frihet. Till exempel kommer man nu, som KD, M och SD vill, att kunna införa gettolagar, så att personer som bor i vissa områden kommer att få hårdare straff och personer som bor i andra områden kommer att få mildare.

Detta ligger jättelångt ifrån den rättspolitik Centerpartiet driver. Ni pratar om att hålla ihop stad och landsbygd. I ditt anförande tog du, Jonny Cato Hansson, upp vikten av att bekämpa egendomsbrott, och du pratade om metoo och sexuella trakasserier. Det är jättebra, men det ni har röstat fram är raka motsatsen till dessa satsningar.

Varför är det så svårt att välja mellan Löfvens rättspolitik och Åkessons gettolagar?

Anf. 67 JONNY CATO HANSSON (C) replik:

Fru talman! Jag vill först vara tydlig och säga att vi är helt överens om att Sverigedemokraternas politik, inte bara på rättsområdet utan i allmänhet, är skadlig för Sverige. Detta är kanske en av få saker som Centerpartiet och Vänsterpartiet delar uppfattning om.

Jag skulle inte påstå att Centerpartiet släpper fram Sverigedemokraterna och ger dem fritt fram. Då hade vi inte haft den svåra regeringssituation som vi har, där vi till och med röstade nej till vår egen statsministerkandidat för att stänga ute Sverigedemokraterna från inflytande.

I budgetomröstningen har Centerpartiet valt att följa praxis. Även om vi är inne på ett nytt område med övergångsbudget har vi valt att lägga fram vår egen politik, rösta för den och sedan inte delta i resterande omröstningar. Att Sverigedemokraterna har valt att agera på ett annat sätt och frångå praxis måste ju de stå till svars för – inte Centerpartiet.

Anf. 68 LINDA WESTERLUND SNECKER (V) replik:

Fru talman! Det finns ingen praxis just nu, Jonny Cato Hansson. Vi sitter med en budget Sverige inte har haft tidigare, och vi är i en situation där Sverige aldrig har varit tidigare.

Med den argumentationslinje som Centerpartiet har tycker jag att det blir tydligt att ni bara står upp och är antirasister i valrörelsen. Då slår ni näven i bordet; det är då ni står upp. Men sedan sätter ni er väldigt gärna bekvämt i er nyliberala stol och säger att någon annan får ta ansvaret.

Du sa, Jonny Cato Hansson, att det inte finns så mycket som Vänsterpartiet och Centerpartiet har gemensamt som partier. Nej, det finns väl inte det. Vänsterpartiet är antirasister varje dag. Vi ser till att ta ansvar för Sverige. Vi budgetförhandlar med regeringen. Ni vägrar att göra det och lägger fram en kravlista som omöjligt kan gå igenom.

Jag förstår att Centerpartiet befinner sig i en svår situation, och jag beklagar det.

Anf. 69 JONNY CATO HANSSON (C) replik:

Fru talman! Jag vill vara tydlig med att Centerpartiet är antirasister varje dag i veckan. Centerpartiet har inte bara i valrörelsen utan även efter valet varit tydliga med hur vi ser på Sverigedemokraternas inflytande.

Om det nu är så att Vänsterpartiet så gärna hade sett en mittenregering hade man kunnat underlätta denna process genom att släppa fram en sådan i stället för att ställa en massa krav som skulle försvåra för Centerpartiet och Liberalerna att gå med på en mittenregering. Vänsterpartiet har alltså inte heller gjort processen lättare under de senaste veckorna. Man var också tydlig i kammaren i dag med att man inte kommer att släppa fram en regering som man själv inte har inflytande över. Då blir det svårare för Centerpartiet och Liberalerna, så jag menar att Vänsterpartiet också har ett stort ansvar i detta.

Anf. 70 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Fru talman! Det är lite yvigt i debatten, får man väl säga.

Jag tänkte förhålla mig till det som ligger på bordet för dagen, vilket kan vara mer intressant och angeläget. I mitt inledningsanförande talade jag lite om det som jag anser är en brist. Jag blev lite förvånad när Centerpartiet i sitt anförande talade just om helheten – om rättskedjan som en helhet – och om att vi måste satsa på Kriminalvården, Åklagarmyndigheten och resten av rättskedjan för att allting ska hänga ihop och ge en bra effekt.

När man tittar på siffrorna i Centerpartiets förslag till budget ser man dock att det står noll kronor mer än i övergångsbudgeten, som dessutom är ganska skralt tilltagen från början. Jag måste ställa frågan: Hörde jag fel när jag hörde Centerpartiet tala om satsningar på resten av rättskedjan, eller läser jag möjligen fel i budgeten på något sätt? Noll betyder i min värld

nämligen inte någon större satsning på resten av rättskedjan, utan det betyder noll och ingenting.

Anf. 71 JONNY CATO HANSSON (C) replik:

Fru talman! Det har ju blivit tydligt här i kammaren att Sverige befinner sig i ett svårt parlamentariskt läge. I denna situation har Centerpartiet valt att lägga fram en begränsad budget med mycket reformutrymme kvar.

Centerpartiet har genom åren varit väldigt tydliga med att vi anser att en satsning på hela rättskedjan behövs, precis som jag redogjorde för i mitt anförande, och det kvarstår. Men i detta parlamentariska läge har vi valt att lägga fram en mer begränsad budget.

Anf. 72 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Fru talman! Man kan såklart göra lite som man vill i detta läge. Man kan dock också välja att visa på sitt alternativ från sitt partis politiks sida och sedan göra som vi har gjort och anpassa sig till de ramar som sätts av riksdagen – nu har det förvisso blivit Moderaternas och Kristdemokraternas ramar – och sedan skriva ett särskilt yttrande där man förklarar vilken typ av satsningar man vill göra som parti. Det är väl lite grann det som särskilda yttranden är till för, och det äventyrar inte på något sätt en övergångsbudget eller andra ramar i sammanhanget. Det förklarar i stället vilken politik det enskilda partiet står för.

Där hade Centerpartiet haft möjlighet att bekänna färg. När Centerpartiet gör det i detta läge blir summan noll till Kriminalvården, Åklagarmyndigheten och alla andra utgiftsområden förutom Polismyndigheten. Då skulle ni i konsekvensens namn också haft noll kronor till Polismyndigheten.

Anf. 73 JONNY CATO HANSSON (C) replik:

Fru talman! Att Centerpartiet och Sverigedemokraterna inte riktigt delar uppfattning om hur man ska hantera det svåra parlamentariska läget är ganska tydligt.

Vi tyckte att det var en svår avvägning huruvida vi skulle lägga fram en egen budget eller inte, men i den här situationen valde vi att göra det för att tydliggöra vissa av de satsningar som vi vill göra. Men vi tyckte också att det var dags att ta ansvar, och därför har vi lagt fram en begränsad budget men som ändå tydliggör vissa skillnader. Samtidigt har vi varit tydliga med, både tidigare och nu, att det behövs satsningar på hela rättskedjan. Som en konsekvens av detta satsar vi mer på polisen.

Anf. 74 LINDA WESTERLUND SNECKER (V):

Fru talman! En nedbantad övergångsbudget är egentligen inte så mycket att debattera, särskilt inte när den dessutom blivit nedröstad av det konservativa blocket. Vänsterpartiet stöder den övergångsbudget som regeringen har lagt fram. Det är inte vår budget och inte den politik vi vill ha, men det är det mest rimliga alternativet i en svår parlamentarisk situation.

Vänsterpartiet vill ha fler poliser och fler anställda i äldreomsorgen, vi vill bygga fler bostäder och satsar på omfördelning av skattesystemet.

Skatt måste tas ut på arv och förmögenheter för att man ska kunna satsa på utsatta områden.

I budgetförhandlingar med regeringen förra mandatperioden fick vi igenom ett nittiotal reformer för jämlikhet och välfärd. Vi vill fortsätta arbetet med att skapa ett Sverige för alla och inte bara några få.

Fru talman! Det finns många utmaningar i Sverige i dag. Vi måste punktmarkera de arga, kränkta unga män som skjuter i våra bostadsområden. Vi måste inte bara se till att polisen finns i utsatta områden, utan det är nu dags att resten av samhället kliver in och tar sitt ansvar. Ingen mer får skjutas av kriminella nätverk som krigar om områden, pengar och narkotika och har alldeles för stor tillgång till vapen och som utnyttjar ensamkommande flyktingbarn till att agera kurirer för att sälja narkotika, vapen eller sina egna kroppar.

Vi måste skapa trygghet för alla, särskilt för kvinnor som strukturellt är drabbade av mäns våld, som våldtas, mördas och varje dag trakasseras sexuellt.

Fru talman! Vad som nu sker på andra utskotts budgetområden är att rena brottsförebyggande åtgärder tas bort. Arbetsförmedlingen ska till exempel enligt det konservativa blocket nu läggas ned – en av många myndigheter som ser till att människor kommer från utanförskap till innanförskap. De konservativa ger 23 gånger mer i plånboken för dem som har högst inkomster i stället för att ge till dem som behöver det allra mest. Jämlikhet är brottsförebyggande. Vad vi nu får är i stället ett samhälle som dras isär.

De som bor i utsatta områden, där det skjuts och där insatserna verkligen behövs, får ingenting. Man drar ned på möjligheten att utbilda sig trots att företagare skriker efter utbildad personal. Säg mig: Vad är mer brottsförebyggande än arbete? Vad är mer brottsförebyggande än bostäder som folk har råd att bo i? Vad är mer brottsförebyggande än ett jämlikt samhälle? Svaret är: Absolut ingenting.

I stället för att satsa på personer som bor i utsatta områden satsar Kristdemokraterna pengar på dem som bor i Djursholm och Bymarken. KD inför ett ytterligare RUT-bidrag, så nu ska vi alla via våra skattemedel betala skatteavdrag till rikingar som ska kunna få hjälp med att flytta tunga, dyra möbler i sin egen bostad. Säg mig: Hur hjälper det oss som hemma har en Billy-bokhylla?

Moderaterna ser till att personer som tjänar över 42 000 i månaden får betala mindre i skatt. När ett parti som till 90 procent pratar om polisen och polisens höjda löner är det skrattretande att den här skattelättnaden är mer anpassad för oss som är riksdagsledamöter och våra feta arvoden än för polisernas knappa löner. Jag föreslår att vi som stiftar lagar sänker våra arvoden och i stället höjer polisernas, socialsekreterarnas och lärarnas löner. Men med Moderaternas och Kristdemokraternas politik kommer det aldrig att ske. För de konservativa är det viktigare att sko sig själv än att hjälpa andra.

M och KD försöker bakvägen ta makten tillsammans med Sverigedemokraterna. Mörkerkrafter och rasisterna flyttar fram sina positioner genom etablerade konservativa partiers maktfullkomlighet. Centerpartiet och Liberalerna är antirasister i valrörelsen, men när det väl gäller släpper de fram en budget som styrs av Sverigedemokraternas intressen. Det är det

som är skillnaden på höger och vänster. Det är det som är skillnaden på att vara antirasist och maktfullkomlig.

Fru talman! Det finns ingen praxis mot att lägga ned sina röster om en övergångsbudget. Sverige har aldrig haft en sådan tidigare. Men det är allas ansvar att inte ge mörka krafter makten. Det ansvaret tar Vänsterpartiet.

Övergångsbudgeten är inte vår favorit. Den innehåller en nedbantad version av nästan ingenting. Men Vänsterpartiet tar ansvar i en svår situation, för det går inte att regera Sverige på en reservationstext. Men det är det som nu kommer att ske. Så blir det när man låter spelet ta över i en svår parlamentarisk situation.

Jag hänvisar till det särskilda yttrandet. Vänsterpartiet deltar inte i beslutet.

Anf. 75 JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Man kan inte annat än bli lite rörd av omtanken från Vänsterpartiet. I dessa juletider är vanföreställningar som att tomten finns och sådant vanligt förekommande, och de har spridit sig in till kammaren, skulle man kunna säga.

Liberalerna har röstat på sin egen ekonomiska politik och tidigare på de ekonomiska ramarna. Därför har vi ett särskilt yttrande, och jag ska redogöra för vad det handlar om.

Att rättsstaten kostar menar vi liberaler inte är någonting som man kan komma dragande med i högtidstal, utan vi gör här avtryck och markerar hur mycket vi värdesätter den. Rättsstaten är ju vårt skydd mot barbariet eller att den starkes makt ska råda. Det finns ingenting som är så viktigt för utsatta människor och ingen socialpolitik som är så viktig som att åter skapa en trygg och säker rättsstat som hjälper de människor som har störst behov av det.

Det komplicerade parlamentariska läget har inneburit att vi nu har en övergångsbudget som har toppats upp av Moderaterna och Kristdemokraterna till det klart bättre. Men det är, menar jag och Liberalerna, inte tillräckligt. Det är därför som vi i vår budget har nästan 1 miljard mer till polisen. Vi satsar mer på åklagarna och kriminalvården och en halv miljard mer på det viktiga brottsförebyggande arbetet, för det är så mycket som krävs om man ska minska brottsligheten. Jag återkommer till det, fru talman.

Vi är glada över att kunna redovisa detta, för det har inneburit att vi i vår budget valt att inte göra vissa andra saker. Vi har exempelvis inte sänkt några dieselskatter, utan vi har valt att satsa resurser på rättsväsendet. Det är något som man har stor nytta av, och det är så centralt. Vi talar ju inte om Polarforskningssektariatet. Det är visserligen också en viktig myndighet, men den är inte lika viktig som Polismyndigheten för samhällets fortbestånd. Jag är glad över att socialdemokraterna här nickar och har samma insikt.

Vi har tidigare hört här att minskad brottslighet och ökad trygghet kräver mycket mer än ett starkt rättsväsen. Det är något även jag vill understryka. Man måste såklart jobba med de breda socialpolitiska penslarna om man ska minska brottsligheten, så som vi hörde tidigare.

I den mån jag eventuellt någonsin skulle hålla med om någonting som Vänsterpartiet har sagt, fru talman, är det att det till exempel är viktigt med en fungerande skola, med en socialpolitik som ser till att vi håller droger

borta och med att vi skapar en meningsfull fritid för människor så att de har möjlighet att göra vettiga saker. I mentala istider skapas brottslighet, och det är vad vi ser.

Fru talman! Om man ska tala resultat har Sverige på många håll blivit mycket bättre när det gäller kriminalitet. Färre ungdomar hamnar i brottslighet. Men ett visst antal hamnar tidigare allt djupare och längre ned i ett trask av brottslighet och blir någon form av kanonmat till den grova organiserade brottsligheten.

Breda penslar är viktigt. Men det här gäller inte bara det socialpolitiska. Det är viktigt att också jobba brett med Tullverket, Skatteverket och en mängd myndigheter. Det gäller inte minst att arbeta inom kommunerna med det så kallade hedersvåldet och hederskulturen och hela den komplexitet som gör att människors frihet kränks och grova brott begås.

Kommunerna behöver ha ett förebyggande arbete när det gäller ungdomar. Vi behöver en ny socialtjänstlag, vilket inte ligger på oss i justitieutskottet. Under de kommande åren behöver vi dock tala om en sådan. Vi har en lag som tillkom på 70-talet som används i en helt annan värld. I dag har vi en ny tid i ett nytt Sverige. Andra åtgärder krävs om man ska avbryta social misär och brottslighetens orsaker. Detta tycker jag dock att delvis andra får debattera, fru talman.

Låt oss mäta resultatet, vilket är vad man gör när man lägger fram en budget och tittar på var förstärkningar behövs. Man önskar ju att det finns pengar till allting. Vad ser vi och vilket resultatet blir när vi i vårt budgetförslag bränner av 3,8 miljarder mer än som anges i utskottets förslag och ytterligare en duktig bit än vad majoriteten i utskottet, det vill säga Sverigedemokraterna tillsammans med Kristdemokraterna och Moderaterna, gör?

Den nationella trygghetsundersökningen är oroande, om jag får uttrycka mig så. Man kan mäta antalet anmälda brott. Det ligger rätt konstant. Man kan dock konstatera att det finns en djup oro över att en större mängd brottslighet aldrig anmäls.

I ett tidigare anförande nämndes bedrägerier. Jag kan berätta att jag själv utsätts för åtminstone ett par bedrägeriförsök per dag. Jag brukar dock generellt inte lämna ut mina bankkoder och sådant på telefon till andra människor som ringer och vill ha dem. Det hoppas jag att ingen annan här inne heller gör. Få borde göra det.

Vi kan vidare mäta uppklarade brott. Vi kan tala om när polisen svarar, om domstolarnas handläggning, om antalet åtal som leder till lagföreläggning, om kvaliteten i polisens utredningar och om hur fullt det är i fängelserna. Resultatet av rehabilitering i fängelse kan vi också tala om. Stöd till brottsoffer är en annan sak.

På alla dessa områden går det inte tillräckligt bra. Utvecklingen är allvarlig. Stora områden i Sverige har karaktären av att den svenska rättsstaten har dragit sig tillbaka och något annat har rullat in. Detta måste brytas. Jag är rädd att vi annars snart kommer bortom en gräns för att det ska kunna repareras. Läget är alltså allvarligt.

Vad gäller polisen kan man i Liberalernas motion – och delvis i vårt särskilda yttrande – se att vi vill göra fortsatta justeringar av organisationen. Vi lyfter i andra sammanhang också upp att det är viktigt att polisen arbetar på rätt tider. Det måste vara rätt antal som gör rätt saker. Vi måste ha poliser med rätt verktyg.

Den lista med åtgärder som rikspolischefen har redovisat till utskottet och Justitiedepartementet är också ett område som vi får återkomma till i ett annat sammanhang. Vi måste svara på detta så snart vi lyckas få en ny regering på plats.

Det är vårt ansvar – vi som sitter här i kammaren – att för det första se till att det kommer en regering på plats och för det andra att vi får en politik som möter detta. Polisen behöver ha rätt verktyg.

Den behöver också rätt hjälp, vilket jag har talat om tidigare, fru talman. Samarbetsmyndigheterna som gör insatser mot grov brottslighet måste få nya direktiv. De måste jobba mycket mer med brottsbekämpning. Vi vet att polisen nu tar initiativ för att på allvar möta SKL och Socialstyrelsen, vilket nämndes tidigare. Socialtjänstlagen är för flat, och man missar målet. På grund av missriktad välvilja gör man inte de insatser som är så viktiga.

Fru talman! Det finns mer att säga om detta, men för tids vinnande gräver jag inte djupare i det som har att göra med åklagarna och domstolarna. De senare hade för övrigt på sina håll fram till nyligen planer på uppsägningar. Detta skulle ske samtidigt som vi vet att det tar allt längre tid att avgöra mål.

Vidare behöver Kriminalvården mer resurser. Det är fullt på häkten, i Sis-institutionerna, i fängelser och på våra förvar. Det senare är dock inte med nödvändighet Kriminalvårdens uppgift. Allt detta kräver att vi behöver satsa mycket mer härifrån. Detta redovisar vi delvis i vårt särskilda yttrande, fru talman.

Slutligen är jag glad över att kammaren har gjort en markering om att man vill göra av med mer resurser på brottskadeersättning. Det är såklart väldigt tråkigt i grunden att människor utsätts för brott och lider skada. Men man har rätt till skadestånd. Liberalernas uppfattning är dock att nivåerna på skadestånd är sedan många år tillbaka alldeles för låga i Sverige. Inte sällan känns det som ett hån mot dem som har utsatts för ett brott.

Fru talman! Liberalerna avstår från att delta i beslutet, men jag vill peka på vårt särskilda yttrande.

Anf. 76 LINDA WESTERLUND SNECKER (V) replik:

Fru talman! Johan Pehrson har nu killgissat sig igenom ett inlägg på nio minuter. Det började med en inledning om att Vänsterpartiet tror på tomten. Sedan går han över till Polarforskningssekreteriatet, och därefter rullar det på i en harang som, tror jag, handlade om Liberalernas rättspolitik.

Jag har ett tips och en fråga.

Tipset är: Förbered dina inlägg!

Frågan är: Vad är Liberalernas brottsförebyggande arbete? Och vilka delar av det som Vänsterpartiet tog upp tyckte du var så himla bra? Du delade våra åsikter och tyckte så mycket om dem att du var tvungen att prata mer om Vänsterpartiet än om Liberalerna. Detta är ju jätteintressant, och jag vill höra mer om det.

Anf. 77 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Kvaliteten i inläggen är väl varierande. Jag tyckte att det för Vänsterpartiets del drog iväg lite och handlade om allmänekonomisk politik. Synen på arvsrätten kom in som en del i rättspolitikerna när vi ju

skulle tala om justitieutskottets betänkande. Jag kände att jag var tvungen att markera, för det drog iväg.

Det finns en konstig syn på hur välstånd skapas. Välstånd ska tydligen skapas genom höga skatteintäkter. Det bästa man kan önska sig av en tomte – som naturligtvis inte finns – är att Vänsterpartiet någon gång inser att välstånd skapas genom företagsamhet och hårt arbete av medarbetare i dessa företag. Detta skapar tillväxt i Sverige, och det är så vi får ett välstånd att fördela. Vänsterpartiet kan inte sitta här i kammaren och dela ut pengar som inte skapas någonstans. Det var utifrån en sådan önskan jag talade.

Vad gäller innehållet i vårt förebyggande arbete talar jag ofta om skola, socialtjänst, innehåll i människors liv och kampen mot arbetslöshet. Detta är kanske de viktigaste breda saker som vi måste jobba med för att förebygga brottslighetens orsaker.

Anf. 78 LINDA WESTERLUND SNECKER (V) replik:

Fru talman! Visst har man två olika politiska och ekonomiska teorier som man bygger sin bas på beroende på om man är socialist eller liberal. Det är inte så att en är rätt och en är fel. Vi har ju en kapitalistisk ekonomi som används betydligt mer och är mer utbredd.

Det är oftast detta Liberalerna hänvisar till. Ni har en ganska naiv bild om att det bara är företagare som skapar välstånd, att det finns ett slags närande och tärande. Då är du och jag, Johan Pehrson, tärande. Vi står här med höga arvoden och debatterar dagarna igenom.

Jag tror att vi bara får acceptera att vi har olika åsikter om den ekonomiska politiken. Det vi håller med varandra om är hur betydelsefulla frågorna om skola, socialtjänst och arbetslöshet är för att minska brottsligheten. Där tycker jag att vi ska ta varandra i hand, snarare än att skylla på att den andra inte kan räkna eller inte kan ekonomisk politik, för det stämmer inte.

Anf. 79 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Med tanke på de där försonande dragen är man lite sugen på att bara sträcka ut handen, men det är väldigt svårt. Jag kan göra det för att Linda Westerlund Snecker är en väldigt trevlig person, men hennes analys är ändå förfärande. Jag kan som liberal älska höga skatteintäkter för att de ger mig resurser till att göra bra saker, till exempel satsa på fler poliser. Men det har absolut noll att göra med höga skattenivåer. Denna vanföreställning måste drivas ut, helst ur detta hus. Det skulle underlätta tillvaron för alla oss.

Vi kanske skulle åka på studieresa till Venezuela? Jag slår till med Nordkorea också. Vi har några fler – ska vi ta Kuba på en gång? Sedan åker vi en tur runt i västvärlden och ser vilken ekonomisk modell som har lyckats bäst med att skapa förutsättningar för välstånd och välfärd.

Jag önskar Vänsterpartiet en god jul med många goda böcker. Jag ska skicka över några vid tillfälle.

Anf. 80 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Fru talman! Jag har haft förmånen att följa Liberalernas utveckling i kriminalpolitiken under föregående mandatperiod och till dagens datum. Jag måste säga att jag är ganska imponerad av den resa som Liberalerna

har gjort från första året i opposition, 2014, till i dag. I dag är Liberalerna ett av de oppositionspartier som satsar allra mest pengar på rättsväsendet. Man är väl medveten om viktiga förslag om en riktad lönesatsning till Sveriges poliser. Man har nödvändiga straffskärpningar. På en rad olika områden har man med rätta varit väldigt kritisk till den rödgröna regeringen, som passivt har suttit på läktaren i kriminalpolitiken i fyra år. Det hedrar Liberalerna.

Det jag undrar över är vilken roll Liberalerna kommer att spela i framtiden. Kommer ni att skapa förutsättningar för att driva igenom allt det som ni tycker är så viktigt, inklusive lönesatsningar, straffskärpningar och resurser till resten av rättsväsendet, tillsammans med de partier som tycker likadant, eller kommer Liberalerna att kasta all sin rättspolitik över bord till förmån för några ministerplatser i en rödgrön regering?

Anf. 81 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Det är lite för tidigt att säga. Jag tycker att det är väldigt viktigt att vara tydlig så här före jul, när vi inte vet vad som händer efter den statsministeromröstning vi nyss hade. Sverige behöver ha en regering som håller och klarar de utmaningar vi står inför. Det målas upp en bild av en ganska tuff lågkonjunktur. Vi ser vad som kan hända i Europa och vad som kan hända vad gäller vår yttre säkerhet. Vi debatterar också utmaningar gällande vår inre säkerhet. Vi behöver ha en stabil och hållbar regering. Sedan kan den formas på olika sätt.

Det är ingen hemlighet, Adam Marttinen, att Liberalerna har fört samtal med Socialdemokraterna. Det är klart att socialdemokrater som lutar sig vänsterut eller stoppar huvudet i sanden inte är någonting vi har nytta av. Men jag tillhör dem som menar att Socialdemokraterna har bidragit till att utveckla vårt land. Skulle de dras åt rätt håll vore det fantastiskt bra. Det vore tänkbart. Men det ska också vara möjligt. Det finns flera alternativ. Jag tillhör dock, som Adam Marttinen kanske har sett, dem som tror att det kan vara bra att man stöder Ulf Kristersson i en senare omröstning.

Anf. 82 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Fru talman! Det är lite grann detta som eventuellt är bristen med Liberalernas hållning sett till det stora hela. I kriminalpolitiken tycker jag som sagt att Liberalerna har haft en positiv utveckling och en bra insikt i de förutsättningar som skapar en starkare polis och ett starkare rättsväsen. Men det är klart att det är oroande om det finns risk att ni avstår från att genomföra er egen politik med motiveringen att den kan bli beroende av Sverigedemokraterna, som det heter i debatten. Då blir ju er politik inte värd namnet. Om ni avstår från att genomföra er egen politik ifall det krävs stöd från Sverigedemokraterna kastar ni som sagt er politik över bord och sätter er i knät på en socialdemokrati som får diktera villkoren för hur ni utformar er kriminalpolitik.

Anf. 83 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Få områden lämpar sig så bra för fokus på sakfrågor som vårt område, rättsområdet. Vad leder till bättre brottsförebyggande? Vad leder till bättre brottsbekämpning? Vad leder till ökad trygghet?

Jag tittar på alla partiernas förslag och kan konstatera: Här ser vi vilja, här ser vi kraft, här ser vi önsknings. Jag kan se att Sverigedemokraterna

har satsat ännu mer än Liberalerna. Men jag kan också säga att jag bara tar ansvar för oss. Jag tittar väldigt sällan på vad andra gör. Jag lyssnar dock på andra och tar till mig av det.

Jag har redovisat varför vi tycker att det här området är viktigt. Det är av ren omtanke. Rättsstaten är vårt viktigaste värn. Detta handlar om det viktigaste värdet för den liberala rättsstaten. I andra stater, där man har skurit ned, har det gått åt pipan rätt snabbt. Därför är det skyddet för den liberala rättsstaten vi pratar om i dag.

Anf. 84 RASMUS LING (MP):

Fru talman! Bland det bästa jag vet är att cykla runt eller jogga i Malmö. Även om det ibland denna tid på året kan vara kallt, regna horisontellt och vara blåsigt är det ändå fantastiskt. Men man kan på turen också komma till platser där det blir lite svårare att andas, och inte bara för att det är jobbig motion. Det är platser som gör att man stannar upp, om inte annat så i tanken. Det beror inte på att det är backigt, utan på att man ser ljus som tänts av anhöriga till personer som blivit ihjälskjutna där. Det här kan också ske under väldigt lång tid efteråt, för naturligtvis tar smärtan aldrig slut hos anhöriga till dödsopoffren.

Nu i veckan var det en man som blev ihjälskjuten utanför en förskola. Det ska inte vara på det sättet. Det får inte vara så här. Varje gång någon skjuts till döds, oavsett om det är i Malmö, i Stockholm, i Uppsala, i Göteborg eller någon annanstans i landet, är det någon som förlorar sin son, sin bror eller en barndomskompis.

Under den senaste mandatperioden satsade den rödgröna regeringen mycket och stort på att motverka kriminalitet och brottslighet. Straff skärptes, exempelvis gällande vapenbrott och sexuellt våld. Polisen fick mer resurser, vilket har behövts. Polisen har också fått fler verktyg. Polisen behöver fortsatt stärkas, men inte heller det kommer att räcka. Vi måste göra fler saker.

Fru talman! Den organiserade ekonomiska brottsligheten måste motverkas på alla plan. Det myndighetsövergripande arbetet mot organiserad brottslighet är avgörande. Det måste fortsätta och intensifieras. Polisen har pekat på åtgärder som andra myndigheter behöver vidta för att delta i det här arbetet. Alla måste vara med och bistå.

Det handlar naturligtvis i grunden om de preventiva och förebyggande åtgärderna, om hur vi bygger samhället och vilka förutsättningar vi ger. Skolan är naturligtvis helt avgörande. Det har också varit talande emellanåt när polischefer har uttalat vikten av politiska satsningar på skolan för att den ska fungera och för att alla som växer upp ska få den chans som en utbildning är grunden för. Men det måste också finnas skyddsnät senare i livet. De sociala skyddsnäten är en sak, men en sådan sak som komvux kan inte heller överskattas som verktyg för att möjliggöra fler chanser för människor.

Vi måste också när vi talar om rättspolitik tala om vikten av och att fatta beslut om avhoppbarverksamheten. Den som vill lämna kriminalitet måste också få hjälp med att göra det. Det liv som den kriminelle har haft är långt ifrån någon enkel tillvaro. Att komma ur det kräver ett arbete som man måste kunna få hjälp med.

Fru talman! Slutligen ska jag säga några ord om den väldigt speciella situation vi befinner oss i. I onsdags röstades budgeten från Moderaterna och KD, reservationen eller det som har kallats för servettskissen igenom. Att vi har en ny budget innan vi har en ny regering är ett underbetyg rent konstitutionellt. Det är beklagligt att vi inte har kunnat lösa den situationen utan bakvägen har fått en budget som det blir väldigt svårt att styra med.

Bara här tidigare på förmiddagen upptäcktes i kulturutskottet att det visst inte gick att förändra den fria entrén för statliga museer som man hade tänkt skulle inbringa 80 miljoner på helåret. Det behövdes lite mer tid, så det blev bara 60 miljoner. Det fattas 20 miljoner. Då drar man ned på den satsning på bibliotek som skulle ske i utsatta områden.

Det är någonting som är direkt avgörande för det område som vi nu talar om. Det ska finnas verksamheter och alternativ för människor som växer upp i de områdena. Det blev så här på grund av slarv eller någonting annat från Moderaterna och Kristdemokraterna.

Vi väljer naturligtvis att inte delta i beslutet på det här området. Egentligen är skillnaderna mindre än på många andra områden. Det finns en gemensam strävan efter att stärka polisen och hela rättskedjan. Vi hade naturligtvis velat se att en annan budget hade lagts fram som hade byggt Sverige starkare. Därför kommer vi inte att delta i beslutet.

Anf. 85 TOMAS TOBÉ (M):

Herr talman! Sverige befinner sig i ett läge där vi inte har fått en ny regering. Jag tror att alla i den här kammaren kan hålla med om det är problematiskt. Men det är inte problematiskt främst för de politiska partierna eller riksdagsledamöterna. Det handlar framför allt om att Sverige skulle behöva ha en ny regering på plats.

Vi kommer från ett läge där vi har haft en regering som har höjt skatterna med 60 miljarder och samtidigt lyckats med att svika det mest grundläggande samhällskontraktet. Därför är en ny kriminalpolitik någonting som verkligen behövs. Vi är i ett läge där vi har en övergångsregering. Men vi har ingen övergående brottslighet. Vi har inga övergångsgång i våra utsatta områden. Vi har ingen övergående poliskris som snart är borta.

Vi har ett stort problem som en ny regering med stöd av många partier i den här kammaren behöver hantera. Vi har 200 kriminella gäng, 5 000 livsstilskriminella och 61 utsatta områden. I ett antal av de områdena vågar jag hävda att vi också har tappat kontrollen vissa tider. Vi ser dödsskjutningar som just nu fortsätter.

Tittar vi på skjutningarna bland unga män är det tio gånger så många skjutningar i Sverige jämfört med i Tyskland. Vi ser internationella stöldligor som turnerar runt i Sverige och nu står för en majoritet av alla inbrott. Bedrägerier ökar lavinartat. Nyligen fick vi ta del av en nyhet, att polisen i Stockholm nu helt slutar utreda hela kategorier av bedrägerier.

Vi har en polistäthet som just nu är den lägsta på tio år. Jag utgår från att alla partier i justitieutskottet har blivit kontaktade av domare, domstolarna, åklagare och Kriminalvården. Alla pekar på att det nu behövs ökade resurser.

Vi har i justitieutskottet mycket diskuterat någonting som är väldigt allvarligt. Det gäller ökningen av utsatta för sexualbrott. Just nu sker det väldigt mycket. Det är inte bara en koppling till att vi har haft en viktig

diskussion om meetoo. Det verkar som att vi nu har en mycket kraftig ökning. Det är brott som är väldigt allvarliga. Det är någonting som kan ge ärr för livet i människor, och i synnerhet är det unga kvinnor som drabbas.

Fru talman! Det är mot den bakgrunden som Moderaterna och Kristdemokraterna har bestämt sig för att något måste göras. Nu är inte läge att sitta och vänta, utan nu är läge att börja agera. Det är fullt rimligt att politiska partier i kammaren lägger fram de politiska förslag som vi har lovat våra väljare och sedan står upp för dem hela vägen. Jag är förvånad över att fler partier inte har valt att göra det.

För oss handlar förslaget till budget i grunden om att vi nu vill stärka hela rättssystemet. Det handlar om att gå från att prata om att det ska satsas på polisen till att de facto göra det. När det kommer till polisen lägger vi nu fram satsningar som innebär en ökning med en halv miljard för 2019. Det ökas upp till 1,1 miljard 2020 och 2,3 miljarder till 2021.

Det handlar såklart om att få in resurser så att vi verkligen kan gå mot 10 000 fler polisanställda. Det skulle ge Polismyndigheten lite bättre möjlighet att arbeta med kameraövervakning i utsatta områden och skaffa bättre resurser till utrustning.

Vi väljer också att nu ta det första steget mot någonting som är helt nytt. Det är en riktad lönesatsning till svensk polis. Vi har sagt att lönen borde öka med ungefär 3 000 kronor i månaden. Vi tar nu med denna budget det första steget.

Vi väljer att satsa mer på Åklagarmyndigheten. Ska vi klara av att krossa gängkriminaliteten, kunna få bättre utredningar för att vi ska kunna lagföra fler våldtäktsmän, måste vi också se till att Åklagarmyndigheten kan anställa och inte ha anställningsstopp.

Detta är någonting som är på riktigt. Det är därför som det är så oerhört viktigt att kammaren är beredd att fatta beslut som möjliggör att Åklagarmyndigheten kan få en satsning på ytterligare 75 miljoner.

Vi väljer att satsa på domstolarna. Det är otroligt viktigt för att vi ska ha en rättsstat värd namnet för att försvara den liberala demokratin. Jag hör här att det delas ut en hel del omdömen. Konservativ verkar vara ett nytt modeord, har jag noterat. För mig handlar det om att verkligen stå upp för den liberala demokratin.

Att det har funnits besparingar på domstolarna är någonting man egentligen borde skämmas för. Vi lägger nu fram satsningar som innebär ytterligare 130 miljoner. Det innebär att vi nu kan se till att vi får domar snabbare om det är så att man är skyldig. Vi kan se till att vi får fler domar som kommer i mycket närmare anslutning till när brottet har begåtts.

Vi kommer att behöva satsa mer på Kriminalvården. Det kommer sammantaget för 2019 att innebära ytterligare 166 miljoner. Jag tror dessutom att vi kommer att få anledning att återkomma om vi ska lyckas både med att ha bra rehabilitering och kunna vända många människor så att de slutar att begå brott och leva ett kriminellt liv.

Vi kommer att behöva göra straffskärpningar. Vi har i dag för svaga straff kopplat till människor som begår väldigt många av brotten i Sverige och i synnerhet när det kommer till gängkriminaliteten.

Sedan, fru talman, måste jag säga att jag är otroligt glad över att utskottet nu ställer sig bakom ett tillkännagivande om att fördubbla kränkingsersättningen. Skadestånd till brottsoffer har inte justerats på över 30 år i Sverige. Detta innebär att vi nu äntligen för in ett perspektiv som

har saknats i svensk kriminalpolitik under alldeles för lång tid, nämligen brottsoffrets. Vi tar med brottsoffrets perspektiv i stället för gärningsmannens.

Sammantaget, fru talman, yrkar jag bifall till utskottets förslag. Vi i Moderaterna och Kristdemokraterna ser detta som det första steget under denna mandatperiod till att kunna göra Sverige tryggare.

(Applåder)

Anf. 86 LINDA WESTERLUND SNECKER (V) replik:

Fru talman! Moderaterna stormar in i Sverigedemokraternas famn på vilka villkor som helst. Ni använder en svår parlamentarisk situation för att servera ett rasistiskt parti möjligheten att få makt och inflytande, Tomas Tobé. Det är tydligt att Moderaterna har förberett detta länge. Ni gjorde under den förra mandatperioden över 100 tillkännagivanden i justitieutskottet tillsammans med bland andra Sverigedemokraterna. Jag hade väntat mig mer än så av ett parti som anser sig vara statsbärande. Men det är väl så när ett parti avsätter en statsminister men inte har någon som helst plan för vem som ska regera i stället eller för hur makten ska kunna tas.

I ditt anförande, Tomas Tobé, tog du upp de straffskärpningar som Moderaterna vill införa. Ni vill bland annat ta bort mängdrabatten och straffrabatten, dubbla straffen för vissa människor, ha livstid för mord och ta bort den villkorliga frigivningen. På redan överfulla anstalter, som Kriminalvården har varnat för, kommer detta att leda till kaos.

Det finns ingen höjd för denna politik i er budget. Jag kan berätta vad ni borde ha budgeterat för Kriminalvården: 945 miljoner kronor mer per år. Era straffskärpningar kostar 945 miljoner mer per år, och det är innan alla de anstalter och häkten som behövs för att kunna genomföra straffskärpningarna har börjat byggas.

Min fråga är: Hur räknar ni i Moderaterna egentligen?

Anf. 87 TOMAS TOBÉ (M) replik:

Fru talman! Tack för frågan, Linda Westerlund Snecker! Jag ska återkomma till den.

”Moderaterna stormar in i Sverigedemokraternas famn” – jag tycker att det är ett rätt intressant perspektiv. Moderaterna och Kristdemokraterna presenterar ett förslag, och det är korrekt att Sverigedemokraterna har valt att stödja det. På vilket sätt har förslaget förändrats av att Sverigedemokraterna har röstat för det? Sanningen, fru talman, är att det inte har förändrats över huvud taget, eftersom det är Moderaternas och Kristdemokraternas förslag.

På samma sätt är det när det kommer till tillkännagivanden som görs i justitieutskottet. Det har till och med hänt, fru talman, att jag och Linda Westerlund Snecker har varit helt överens. Vi har till och med gjort gemensamma tillkännagivanden under mandatperioden. Jag har inte känt mig det minsta mer kommunistisk för det. Jag har inte känt att jag tycker att det är problematiskt. Jag har snarare tyckt så här: Vad bra att vi kan vara överens om detta.

Om det finns en majoritet för politiken bör den gälla. Jag tycker att de allra flesta partier i denna kammare borde ta sig en tankeställare. Hur vore det om vi stod upp för vår egen politik här i kammaren? Hur vore det om

vi slutade paralyseras av att det finns ett åttonde parti i Sveriges riksdag och i stället började fokusera på att lösa samhällsproblem?

Vad gäller kostnader för straffskärpningar är det korrekt: Det är sådant som såklart kan medföra ökade kostnader. Vi har lagt fram ett stort antal straffskärpningar som till viss del kommer att behöva utredas. Även där kommer vi att behöva ta höjd i kommande budgetar för ökade kostnader, när det kommer till straffskärpningar.

Anf. 88 LINDA WESTERLUND SNECKER (V) replik:

Fru talman! Visst kan man stå upp för sin politik, och det gör Vänsterpartiet. Men vi står inte upp för vår politik tillsammans med rasister. Det är skillnaden mot vad Moderaterna gör.

Jag träffade i onsdags Förorten mot våld och mammor som har fått sina barn skjutna ute i förorten. Det är de som är allra hårdast drabbade av den utsatta situationen i förorterna. Men vad de vill ha är inte längre straff utan en välfungerande skola, bostäder och missbruksvård. Men i stället kommer Moderaterna att pumpa in skattemedel till att bygga anstalter och låsa in folk. En person som sitter på anstalt kostar 1 miljon per år. Det är otroligt många lärare, socialsekreterare och poliser som vi kan anställa för dessa miljoner, i stället för att låsa in människor.

Det är er politik, Tomas Tobé, som kommer att se till att vi inte kan anställa de människor som behövs ute i förorterna.

Anf. 89 TOMAS TOBÉ (M) replik:

Fru talman! Linda Westerlund Snecker säger att Vänsterpartiet står upp för sin politik, tills Sverigedemokraterna eventuellt skulle tycka likadant. Då står ni inte längre upp för er politik, Linda Westerlund Snecker. Det är ett intressant perspektiv, som man får reflektera över.

Det är korrekt – jag tror att de allra flesta mammor och för den delen även pappor vill ha en bra skola, bra fritidsgårdar och ett starkt socialt arbete. Men vad de mammor – för det är faktiskt oftast mammor – som jag har träffat i de utsatta områdena vill ha är en närvarande polis och hjälp med att få bort de kriminella gäng som drar in deras tolv- och trettonåringar i att börja sälja narkotika. Mammorna har inte några som helst problem med att många av dessa individer skulle vara inlåsta längre.

Jag tror att vi kommer att behöva göra väldigt mycket mer om vi ska klara av att vända utvecklingen i de utsatta områdena, och där är inkapacitering av ett antal farliga människor en helt central del. Men där tycker Moderaterna och Vänsterpartiet väldigt olika.

Anf. 90 ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Det är ingen överdrift att påstå att Sverige befinner sig i ett svårt parlamentariskt läge. Det är mer än tre månader sedan valet, och vi har fortfarande ingen regering.

Övergångsregeringen har presenterat en övergångsbudget, ren från nya politiska reformer. Men att en budget saknar nya politiska förslag innebär inte att den är apolitisk. Övergångsbudgeten är full av de senaste fyra årens rödgröna politik. Samtidigt saknar den vad vi ska diskutera och har diskuterat här i dag: rejäla och direkt nödvändiga satsningar på rättsväsendet.

I Sverige utgår all offentlig makt från folket, och riksdagen är dess främsta företrädare, inte regeringen. Vi har ingen övergångsriksdag. Väljarna lade sin röst på vart och ett av våra partier därför att de vill att vi ska förverkliga vår politik. Kristdemokraterna kommer i varje läge att ta den chansen.

Fru talman! Härondagen avrättades en man utanför en förskola i Malmö på morgonen, vid lämningstid. Den senaste månaden har det rapporterats om skottlossningar i Veddesta, Helsingborg, Uppsala, Hisingen, Malmö, Eskilstuna och Örebro. Hittills i år har det skett 274 skjutningar i Sverige, och 42 personer har dödats.

Det är tio gånger vanligare i Sverige än i Tyskland att unga män dödas, som Tomas Tobé sa i sitt anförande. Oskyldiga drabbas alldeles för ofta. Jag ska ta några exempel, fru talman. Det handlar om utbytesstudenten som skulle äta sin första pizza i Sverige och blev skjuten på pizzerian, den 63-årige man som dog när han plockade upp en handgranat i Vårby gård, 16-åringen som precis börjat gymnasiet i Malmö och som miste livet vid en busshållplats och om åttaåringen – *åttaåringen* – som föll offer för en handgranat när han hälsade på svenska släktingar. Dessa är offer som aldrig har haft en hand i de kriminella uppgörelser som ligger bakom den ökning av det dödliga våldet som vi ser.

Fru talman! I grovt kriminella och extremistiska miljöer finns över 15 000 aktiva individer. Det problem som dessa individer utgör är enormt, och det påverkar hela samhället. Våldet dödar. Drogerna bryter ned. Personalen på sjukhus får inte arbeta fredat utan hotas med våld. Valfärdssystemen utnyttjas. Hela stadsdelar hålls som gisslan, och personer där vågar inte vittna. På vissa platser går det inte att driva företag utan att förhålla sig till de kriminellas makt. Kvinnors frihet beskärs. Demonstrations- och yttrandefriheten hotas.

Riksdagen har möjlighet att agera. Kristdemokraterna tar den chansen i varje läge. Kampen som behöver tas mot de kriminella kan inte vänta. Vi menar att vänsterregeringen gjorde för lite, men problemen har hopat sig i decennier. Det kommer att ta lång tid att vända utvecklingen. Just därför har Kristdemokraterna och Moderaterna bestämt sig för att agera direkt nu när chansen finns i Sveriges riksdag. Med vår budget får polisen 1 ½ miljard mer under nästa år. Det innebär att vägen mot 10 000 fler polisanställda är finansierad.

Samtidigt genomför vi en kraftig lönesatsning som fullt utbyggd kommer att leda till 3 000 kronor i lönehöjning i snitt för poliser. Det förtjänar de, och det behöver de med tanke på den viktiga roll som de spelar för att säkra tryggheten i vårt land. Vår lönesatsning kommer att bidra till att fler söker sig till polisutbildningen, och vi hoppas också att det kommer att leda till att många av de som har valt att sluta arbeta som poliser ska återvända till yrket. Poliser är nämligen förutsättningen för och motorn i det förebyggande arbetet. Utan en lokalt starkt förankrad polis i lokalsamhället kommer inte företag att poppa upp eller sociala insatser vara lika verkningfulla – mammor och pappor som vill vara ute och nattvandra kommer inte att känna sig trygga – och andra insatser från civilsamhället har inte en chans mot de grovt organiserade brottslingar som sätter hela områden i skräck. Därför är polisen nyckeln till ett fungerande förebyggande arbete.

När polisen stärks är det viktigt att resten av rättsväsendet också stärks. Därför satsar vi 75 miljoner kronor på Åklagarmyndigheten. Antalet ärenden kommer att öka med våra satsningar. Man har från myndigheten själv varnat för att den kan bli en flaskhals utan rätt resurser och pekar också på att kompetens kan försvinna – förmodligen har det redan gjort det eftersom det har varit anställningsstopp på Åklagarmyndigheten. Detta måste förhindras om vi ska kunna bekämpa kriminaliteten.

Vi ökar anslagen till domstolarna med 130 miljoner kronor. De senaste två åren har ärenden i migrationsmål, brottmål och familjemål ökat. Den ökningen lär fortsätta. Den grova brottsligheten utgör ett hot mot säkerheten i våra domstolar, och säkerheten måste förstärkas. Moderna it-lösningar kan effektivisera arbetet, och Kristdemokraterna vill dessutom se att det öppnas domstolar på fler orter i landet.

När polisens förmåga stärks och straffskärpningar genomförs, tillsammans med att åklagarna och domstolarna får mer resurser, kommer trycket också att öka på Kriminalvården. Situationen är, som vi har hört i debatten här tidigare i dag, redan hårt ansträngd. Vi gör en kraftig satsning på Kriminalvården nästa år med 251 miljoner kronor. Som Tomas Tobé var inne på i sitt replikskifte med Linda Westerlund Snecker tar vi också höjd för att det här kommer att behöva byggas ut ytterligare de kommande åren.

Utöver de här satsningarna förstärker vi tullen. Det gör vi inte i det utgiftsområde som vi debatterar i dag, men det är värt att nämna i sammanhanget, för vapen och narkotika ska inte fritt kunna smugglas in i landet och stöldgods inte fritt kunna smugglas ut ur landet. Tullen måste få ökade befogenheter att gripa misstänkta.

Fru talman! Brottsofferperspektivet behöver stärkas i svenskt rättsväsen. Den frågan har Kristdemokraterna drivit länge. Vi tar ett stort steg i den riktningen med den satsning som Moderaterna och Kristdemokraterna gör för att fördubbla kränkingsersättningen från 2020.

I ett svårt parlamentariskt läge har Kristdemokraterna och Moderaterna tillsammans tagit ansvar. Vi har sett till att polisen, domstolarna, åklagarna och Kriminalvården får stora resurstillskott. Alternativet vore att göra ingenting, men det har inte varit något alternativ för Kristdemokraterna. Vi har lovat väljarna att i alla lägen ta chansen att påverka och få igenom vår politik. När vi ser problem och har förslag på lösningar på dem gör vi allt för att genomföra de lösningarna – för att få stopp på skjutningarna, trycka tillbaka kriminaliteten och öka tryggheten i hela Sverige.

Därför yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.
(Applåder)

Anf. 91 LINDA WESTERLUND SNECKER (V) replik:

Fru talman! Det var ett år sedan metoo bröt ut. Det blev tydligt hur stor kvinnors systematiska utsatthet för mäns våld är. Det pågår just nu ett stort arbete runt om i Myndighetssverige med att informera om bland annat samtyckeslagstiftning och olika politiska beslut som togs för att kunna undvika och motarbeta sexuella trakasserier. Jämställdhetsmyndigheten håller just nu bland annat på med ett projekt om resekurage för att stoppa svenska män från att köpa sex av kvinnor och barn utomlands. Det sker kompetensutveckling hos domstolar, jurister och socialsekreterare.

Äntligen finns det ett systematiskt uppmärksammat arbete som kommer att stärka kvinnor och barn som har varit utsatta. Problemet är att

Kristdemokraterna kommer att lägga ned det här arbetet i och med denna budget. Ni vill lägga ned Jämställdhetsmyndigheten som har funnits i ett år och gör ett fantastiskt arbete för att motverka precis det som inte får ske igen.

Andreas Carlson tog i sitt anförande upp att det är väldigt viktigt med brottsofferperspektivet, och jag kan inte annat än att hålla med. Men det är just sådana här handfasta politiska reformer som också ser till att det inte blir fler brottsoffer. Här måste vi börja förebygga. Vi måste se till att patriarkala strukturer inte längre gör att kvinnor blir utsatta. Vi vet att det här är oerhört utbrett. Varför väljer då Kristdemokraterna att stampa sönder allt gott i form av politiska reformer som metoo har fört med sig?

Anf. 92 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Fru talman! Linda Westerlund Snecker ger sken av att vi skulle stampa sönder precis allt gott som har skett i spåren av metoo. Vi tycker inte att det som metoo har gett uttryck för är något gott, men däremot är det positivt att det har kommit upp till ytan – att det har debatterats och lett till fler anmälningar – men vi stampar inte sönder det på något sätt genom att avveckla den myndighet som var kraftigt kritiserad när den infördes och som i den sammanslagning av olika satsningar som gjordes också förstörde mycket av fungerande verksamhet som hade varit igång under flera år och betytt väldigt mycket, inte minst för utsatta kvinnor. Det är de delarna som vi vill stärka, men vi ser också ett mycket stort behov av att tillföra resurser till Polismyndigheten. Vi debatterar utgiftsområde 4. Vi har hört och vet att våldtäktsanmälningar i dag läggs på hög på grund av resursbrist inom polisen. När vi nu har chansen att verkligen ta krafttag mot de övergrepp och trakasserier som har skett kan vi se till att öka takten i utredningarna hos Polismyndigheten genom att kraftigt förstärka polisens resurser.

Linda Westerlund Snecker har inte lagt fram några sådana förslag från Vänsterpartiets sida. Vi har hört skälen till att man inte lägger fram satsningar på Polismyndigheten, men jag vill påminna hela kammaren om vad rikspolischefen har sagt, nämligen att det saknas resurser och att man är i stort behov av resurser för att kunna nå upp till de ambitioner som vi gemensamt har.

Vi är inte nöjda med att bara vänta och se när vi får en regering. Vi agerar nu. Men vi tycker inte att den viktigaste åtgärden för att ta tag i alla de strukturer som har lyfts fram som helt förkastliga i metoo-rörelsen handlar om Jämställdhetsmyndigheten, utan det är större än så. Vi vill se till att de verksamheter som fungerade väldigt bra men som avvecklades, flyttades eller slogs sönder när man tog fram Jämställdhetsmyndigheten får komma tillbaka och fortsätta. Det finns flera år av fungerande arbete där som kan ge ännu mer kraft i det arbete som jag tror att vi är överens om att det behövs ännu mer av.

Anf. 93 LINDA WESTERLUND SNECKER (V) replik:

Fru talman! Det är så himla typiskt. I en rättspolitisk debatt, där bara män och jag har deltagit, talar jag om kvinnors utsatthet och de strukturella trakasserier som män utsätter kvinnor för – det har skett ett feministiskt vrål som säger att det räcker nu; vi accepterar inte det här längre. Då börjar Kristdemokraterna tala om polisen. Det är för sent när polisen blir inkopplad. Då har brottet redan begåtts.

Det funkar inte att tänka att vi stoppar kvinnors utsatthet genom att anställa fler poliser. Fler poliser behövs – ja. Men då är det redan för sent.

Det är det förebyggande arbetet som måste göras. Vi måste få bukt med destruktiva mansroller som skapar våldtäktsmän. Men Kristdemokraterna har inte greppat att feminism och jämlikhet stoppar utsatthet. Det gör inte polisen. Polisen arbetar när brottet redan har begåtts.

Anf. 94 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Fru talman! Vi kan ha en allmänpolitisk debatt också. Jag tycker inte att det är problematiskt att lyfta fram olika förslag på olika politiska områden. Men vi har en process i riksdagen – det vet Linda Westerlund Snecker – som innebär att vi debatterar utgiftsområde för utgiftsområde. Därför är det inte helt onaturligt att man i debatten som rör rättsväsendet fokuserar på rättsväsendets myndigheter och de resurstillskott som vi där gör.

Jag kan lyfta fram många satsningar som vi i Kristdemokraterna gör i våra motioner och i vår budget. Vi satsar på civilsamhället. Jag tror att det behövs fler förebilder, både manliga och kvinnliga. Vi tror på en familjepolitik som innebär att man tidigt i livet ska få lära sig att ta ansvar och att behandla andra människor med respekt och värdighet – oavsett vilket kön de har.

Där ligger grunden för att kunna slå tillbaka de övergrepp och helt förkastliga beteenden som finns. Det handlar om att starta tidigt och att ha positiva förebilder redan i familjen. Därför satsar Kristdemokraterna på familjepolitik och civilsamhället, för att möta detta och lägga grunden för ett gott samhälle.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 17 december.)

§ 11 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

EU-dokument

COM(2018) 812 Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 2006/112/EG vad gäller införandet av vissa krav för betaltjänstleverantörer

COM(2018) 813 Förslag till rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 904/2010 vad gäller åtgärder för att stärka det administrativa samarbetet för att bekämpa mervärdesskattebedrägeri

Konstitutionsutskottets betänkande

2018/19:KU1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Civilutskottets betänkande

2018/19:CU1 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik

Socialförsäkringsutskottets betänkande

2018/19:SfU4 Utgiftsområde 8 Migration

Prot. 2018/19:29
14 december
-----

§ 12 Kammaren åtskildes kl. 12.51.

Sammanträdet leddes
av talmannen från dess början till och med § 1,
av förste vice talmannen därefter till och med § 9 anf. 45 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

/Olof Pilo

§ 1 Prövning av förslag till statsminister	1
Anf. 1 TALMANNEN.....	1
Anf. 2 ANDERS YGEMAN (S).....	1
Anf. 3 TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	2
Anf. 4 ANNIE LÖÖF (C).....	2
Anf. 5 JAN BJÖRKLUND (L).....	4
Anf. 6 MATTIAS KARLSSON i Norrhult (SD).....	5
Anf. 7 MARIA FERM (MP)	6
Anf. 8 MIA SYDOW MÖLLEBY (V).....	7
Anf. 9 EBBA BUSCH THOR (KD).....	7
§ 2 Avsägelse	9
§ 3 Anmälan om kompletteringsval.....	9
§ 4 Utökning av antalet suppleanter.....	9
§ 5 Val av extra suppleant.....	9
§ 6 Anmälan om faktrapromemoria	9
§ 7 Anmälan om granskningsrapport	10
§ 8 Ärende för hänvisning till utskott	10
§ 9 Regional tillväxt	10
Näringsutskottets betänkande 2018/19:NU2	10
Anf. 10 MONICA HAIDER (S).....	10
Anf. 11 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik	11
Anf. 12 MONICA HAIDER (S) replik.....	12
Anf. 13 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik	12
Anf. 14 MONICA HAIDER (S) replik.....	12
Anf. 15 ERIC PALMQVIST (SD)	13
Anf. 16 BIRGER LAHTI (V) replik.....	14
Anf. 17 ERIC PALMQVIST (SD) replik	15
Anf. 18 BIRGER LAHTI (V) replik.....	15
Anf. 19 ERIC PALMQVIST (SD) replik	15
Anf. 20 PETER HELANDER (C).....	15
Anf. 21 BIRGER LAHTI (V).....	18
Anf. 22 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik	19
Anf. 23 BIRGER LAHTI (V) replik.....	19
Anf. 24 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik	20
Anf. 25 BIRGER LAHTI (V) replik.....	20
Anf. 26 ARMAN TEIMOURI (L)	21
Anf. 27 MARIA GARDFJELL (MP).....	22
Anf. 28 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik	24
Anf. 29 MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	24
Anf. 30 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik	25
Anf. 31 MARIA GARDFJELL (MP) replik.....	25

Anf. 32 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M)	25
Anf. 33 BIRGER LAHTI (V) replik	27
Anf. 34 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik.....	27
Anf. 35 BIRGER LAHTI (V) replik	27
Anf. 36 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik.....	28
Anf. 37 MARIA GARDFJELL (MP) replik	28
Anf. 38 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik.....	28
Anf. 39 MARIA GARDFJELL (MP) replik	29
Anf. 40 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik.....	29
Anf. 41 MONICA HAIDER (S) replik	29
Anf. 42 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik.....	30
Anf. 43 MONICA HAIDER (S) replik	30
Anf. 44 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik.....	30
Anf. 45 CAMILLA BRODIN (KD).....	30
Anf. 46 MARIA GARDFJELL (MP) replik	32
Anf. 47 CAMILLA BRODIN (KD) replik.....	32
Anf. 48 MARIA GARDFJELL (MP) replik	32
Anf. 49 CAMILLA BRODIN (KD) replik.....	32
Anf. 50 BIRGER LAHTI (V) replik	33
Anf. 51 CAMILLA BRODIN (KD) replik.....	33
Anf. 52 BIRGER LAHTI (V) replik	34
Anf. 53 CAMILLA BRODIN (KD) replik.....	34
(Beslut skulle fattas den 17 december.).....	34
§ 10 Rättsväsendet	34
Justitiekammarens betänkande 2018/19:JuU1.....	34
Anf. 54 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S)	34
Anf. 55 ADAM MARTTINEN (SD)	36
Anf. 56 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	37
Anf. 57 ADAM MARTTINEN (SD) replik	38
Anf. 58 FREDRIK LUNDH SAMMELI (S) replik	38
Anf. 59 ADAM MARTTINEN (SD) replik	38
Anf. 60 JONNY CATO HANSSON (C).....	39
Anf. 61 RASMUS LING (MP) replik	41
Anf. 62 JONNY CATO HANSSON (C) replik	41
Anf. 63 RASMUS LING (MP) replik	41
Anf. 64 JONNY CATO HANSSON (C) replik	42
Anf. 65 ANDRE VICE TALMANNEN	42
Anf. 66 LINDA WESTERLUND SNECKER (V) replik	42
Anf. 67 JONNY CATO HANSSON (C) replik	42
Anf. 68 LINDA WESTERLUND SNECKER (V) replik	43
Anf. 69 JONNY CATO HANSSON (C) replik	43
Anf. 70 ADAM MARTTINEN (SD) replik	43
Anf. 71 JONNY CATO HANSSON (C) replik	44
Anf. 72 ADAM MARTTINEN (SD) replik	44

Anf. 73 JONNY CATO HANSSON (C) replik.....	44	Prot. 2018/19:29
Anf. 74 LINDA WESTERLUND SNECKER (V).....	44	14 december
Anf. 75 JOHAN PEHRSON (L).....	46	-----
Anf. 76 LINDA WESTERLUND SNECKER (V) replik.....	48	
Anf. 77 JOHAN PEHRSON (L) replik	48	
Anf. 78 LINDA WESTERLUND SNECKER (V) replik.....	49	
Anf. 79 JOHAN PEHRSON (L) replik	49	
Anf. 80 ADAM MARTTINEN (SD) replik	49	
Anf. 81 JOHAN PEHRSON (L) replik	50	
Anf. 82 ADAM MARTTINEN (SD) replik	50	
Anf. 83 JOHAN PEHRSON (L) replik	50	
Anf. 84 RASMUS LING (MP).....	51	
Anf. 85 TOMAS TOBÉ (M)	52	
Anf. 86 LINDA WESTERLUND SNECKER (V) replik.....	54	
Anf. 87 TOMAS TOBÉ (M) replik	54	
Anf. 88 LINDA WESTERLUND SNECKER (V) replik.....	55	
Anf. 89 TOMAS TOBÉ (M) replik	55	
Anf. 90 ANDREAS CARLSON (KD)	55	
Anf. 91 LINDA WESTERLUND SNECKER (V) replik.....	57	
Anf. 92 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	58	
Anf. 93 LINDA WESTERLUND SNECKER (V) replik.....	58	
Anf. 94 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	59	
(Beslut skulle fattas den 17 december.).....	59	
§ 11 Bordläggning.....	59	
§ 12 Kammaren åtskildes kl. 12.51.....	60	